

Slovinci protestiramo!

Izid srečanja predsednikov zveznih in deželnih strank v zadevi dvojezičnega šolstva za slovensko narodno skupnost na Koroškem na noben način ni sprejemljiv, je rečeno v izjavi tajnikov ZSO in NSKS dr. Sturma in Wedeniga. Model deželne pedagoške komisije v resnici uresničuje zahteve nemških nacionalistov po ločevanju šolarjev.

Slovenska narodna skupnost je v zadnjih letih skupno s strokovnjaki in učitelji izdelala vrsto konstruktivnih predlogov, na katere deželne stranke niti reagirale niso. Ignoranca letih v šolskem vprašanju dosega raven, ki za miren razvoj v deželi postaja že nevarna.

Ce stranke mislijo, da bodo lahko brez večjega odpora demokratičnih sil v deželi in državi uresničile model apartheidskega ločevanja šolarjev, so se zmotile. Koroški Slovenci se bomo takim načrtom uprli z vsemi demokratičnimi sredstvi.

„Mirovna veriga“ okoli deželne vlade:

Z roko v roki za mir za ohranitev skupne šole kot podlage sožitja

Okoli 500 ljudi je minulo soboto sklenilo „mirovno verigo“ okoli deželne vlade v Celovcu. Prireditev, na katero je vabil nadstrankarski komite za obrambo dvojezične šole na Koroškem, ni bila bojeviti pohod – bila je simbolična manifestacija skupnosti pripadnikov obeh narodov v deželi. Združevala jih je skupna želja po ohranitvi miru, po sožitju ter medsebojnem spoštovanju in razumevanju.

Z roko v roki so se udeleženci raz-

vrstili okoli deželne vlade. Poleg Slovenca je stal njegov nemškogovoreči sodeželan, poleg socialista pristaš zeleno-alternativnega gibanja, poleg komunističnega katoličan, poleg starejših ljudi predvsem veliko mladine. Med njimi je bil na primer tudi predsednik socialistične mladine Peter Kaiser, pred deželno vlado je prišel kandidat Zelene alternative Karel Smolle in v verigo se je uvrstil predsednik KPA Franz Muhri... (Le predstavnikov obeh velikih strank ni bilo videti; pač

pa so istega dne s svojo navzočnostjo podkrepili KHD-jevsko zahtevo po ločevanju, ki so jo ta teden na strankarskem vrhu na Dunaju tudi uveljavili po načelu „skupnosti v ločevanju“.)

V obeh deželnih jezikih, z gesli in transparenti, je bilo povedno, da je ohranitev in izboljšanje skupnega pouka slovensko- in nemškogovorečih otrok podlaga mirnega sožitja v deželi. Ravno iz zavesti odgovornosti za sedanjost in bodočnost pa razvoja na Koroškem ne smemo prepuščati tistim, ki so že v preteklosti preprečili enakopravnost obeh jezikov in kultur. „Zato je mirovna veriga odraslih in mladih moralna obveznost za sooblikovanje politične kulture na Koroškem.“

Kakor pri „mirovni verigi“ okoli deželne vlade, tako je ljudi ne glede na narodno pripadnost in jezik ali svetovnozorsko prepričanje združeval tudi popoldanski kulturni spored v Mladinskem domu ŠSD. Našemu domačemu ansamblu „Drava“ iz Borovelj se je pridružil koroški kantautor Arthur Burz, ki je prispeval nekaj svojih aktualnih popevk, med njimi tudi najnovejšo, posebej „mirovni verigi“ posvečeno pesem. V zadnjem hipu zadržano hrvaško skupino „Bruji“ z Gradišanske pa je nadomestil ansambel „Kings of Africa“, ki je pretežno mlado občinstvo navdušil s svojimi „vročimi“ melodijami.

Tako je bil boj za ohranitev skupne šole in s tem sožitja na južnem Koroškem postavljen tudi v širši mednarodni okvir boja za enakopravnost ljudi in narodov. Ravno zaradi take široke razsežnosti pa se nekateri koroški in avstrijski politiki – kakor se je pokazalo po torkovem vrhu na Dunaju – ne upajo odkrito povedati, kaj so skuhal, temveč skušajo domačo in mednarodno javnost še naprej zavajati z lažnimi gesli o „skupni“ šoli, ki pa so jo očitno voljni žrtvovati na oltar nemškega nacionalizma in asimilacijske politike.

Izjava ZSO k parlamentarnim volitvam

ZSO je nadstrankarska zbirna narodnopolitična organizacija, ki v svojih vrstah združuje pripadnike slovenske narodne skupnosti različnih svetovnozorskih gledanj.

Naloga osrednje organizacije ni v tem, da vodi volilni boj za eno ali drugo stranko, marveč da organizira boj za narodne pravice. Prav zato enakopravno vključujemo rojake, ki sodelujejo v avstrijskih strankah in jih volijo.

ZSO smatra, da se bodo koroški Slovenci tudi pri državnozbornih volitvah odločali po splošnih družbenopolitičnih konceptih strank kot tudi po tem, kako se posamezna stranka opredeljuje do našega narodnostnega vprašanja.

V ZSO smo enotnega mnenja, da je trenutno najpomembnejša naloga slovenske narodne skupnosti, da se v sodelovanju z vsemi demokratičnimi silami dosledno postavi v bran za skupno dvojezično šolo, ki je najobetavnejši garant za enakopravno sožitje obeh narodov v deželi danes in jutri.

Odločno odklanjamo vsak poizkus ločevanja šoloobveznih otrok in apeliramo na pristojno zvezno vlado, da upošteva vestno izdelane predloge obeh osrednjih slovenskih narodnopolitičnih organizacij in nadstrankarskega komiteja za obrambo dvojezične šole.

Na vsakršen poskus ločevanja bo narodna skupnost z demokrati odgovorila enotno in odločno!

Odbora ZSO sta potrdila ugotovitev, da bo predvsem od nas samih odvisno, v kolikšni meri si bomo priborili svoje pravice. Zato ZSO apelira na svoje člane, sodelavce in somišljenike, ki so aktivni v strankah, da se znotraj teh še bolj zavzamejo za pravice manjšine in s tem za izpolnitev člena sedem državne pogodbe.

Zavedamo se pomembnosti državnozbornih volitev za nadaljnji družbenopolitični razvoj naše države. Zato odbora ZSO apelirata na pripadnike in pripadnice slovenske narodne skupnosti na Koroškem, da se poslužijo pravice oddaje volilnega glasu, saj bi vsak premik na desno v avstrijski politični stvarnosti pomenil neizbežno tudi povečanje pritiska na slovensko narodno skupnost in na demokratične sile sploh.

Tostrankarski vrh o dvojezični šoli na Dunaju:

Ločitev potrjena!

Pod vodstvom kanclerjevega ministra Löschnaka je bil v torek sestanek predsednikov parlamentarnih koroških deželnih strank. Izsledke dvournice razprave o bodočnosti dvojezičnega šolstva na Koroškem: osnova razgovorov je bil predlog deželne pedagoške komisije, zamisel o ločevanju pod eno streho je bolj ali manj potrjena...

Medtem ko so pred uradom zveznega kanclerja bili zbrani na protestni manifestaciji predstavniki demokratičnih in solidarnih organizacij (med njimi poleg slovenskih študentov Hrvači, južni Tirolici, nemškogovoreči prijatelji iz socialistične in komunistične mladine, predstavniki Zelenih), so se v uradu samem za zaprtimi vratmi zmenili Sinowatz, Mock, Haider, Scheucher, Wagner ter ministra Moritz in Löschnak o bodočnosti dvojezične šole.

Predsednik SPÖ Sinowatz je zasedanje zapustil kot prvi. Novinarjem se je na hitro izmuznil z nekaj pripombami, češ da je bila osnova razgovora koroški model, ki da v bistvu predvideva skupno šolo, ter da bo zvezni minister za pouk Moritz ta model še enkrat dal preveriti. O spremembi pa da bo odločal že naslednje leto parlament. Tudi Slovenci in zastopnike cerkve na Koroškem da bi pred tem še enkrat poslušali (kar je

npr. Wagner potem že spet ovrzel: „Ti razgovori ne bodo več kaj prinesli!“).

Kar je Sinowatz omiljeno povedal, so nato potrdili ostali udeleženci razgovora. Löschnak je naznanil, da bodo po soglasnem sklepu vseh navzočih sprejeli naslednje leto zakonske spremembe v smislu deželnega modela, le da mora ministrstvo za pouk še rešiti nekaj šolskih in metodičnih didaktičnih problemov. Wagner je nato dejal, da bo šola pod eno streho ostala ohranjena, ter da o ločevanju ni govora. Wagner je rekel dalje, da so geslo „vsakemu tisto šolo, ki jo želi“ soglasno sprejeli, predvideno ločevanje pa je Wagner tolmačil zgolj kot „postavljanje paralelnih razredov“ ter se skliceval na to, da na južnokoroških šolah taki razredi itak že obstajajo. Hkrati naj bi tekli nekateri združevalni ukrepi...

(nadaljevanje na 2. strani)

Široka podpora „verigi miru“

Medtem ko je okoli 500 ljudi z roko v roki sklenilo „verigo miru“ okoli poslopja deželne vlade, je nadstrankarski komite za obrambo dvojezične šole prejel tudi številne pismene izjave podpore in solidarnosti organizacij, ustanov, skupin in posameznikov iz raznih predelov Avstrije, ki so prav tako zavrnili zahteve po ločevanju otrok ter zahtevali ohranitev in izboljšanje skupne dvojezične šole na južnem Koroškem.

Krog sega od predstavnikov socialistične mladine, mlade generacije v SPÖ ter socialističnih študentov in vzgojiteljev do komunistično usmerjenih organizacij demokratičnih žensk in učiteljev, od Zelene alternative liste Freda Meissner Blau do kritičnih katoličanov in katoliške delavske mladine, od protinacističnih združenj do znanstvenih ustanov raznih drugih skupin in osebnosti iz družbenopolitičnega življenja.

Kakor se razlikujejo po idejnopolitični in svetovnozorski usmeritvi, tako jih drži skupna zahteva: Za enakopravnost manjšin – proti apartheidu v Avstriji!

PREBERITE

na strani

- 2 V Borovljah se bo naselila tovarna Unior
- 3 SPZ vabi na koncert slovenskih šaljivk
- 3 Predstavitve poezije o Nikaragvi in njenem boju
- 4 Kmečkozbornske volitve: seznam volišč in časa volitev
- 5 Ocena nove knjige Petra Handkeja
- 6 Slovo od Pavla Žaucerja-Matjaža
- 7 UNESCO praznuje štiridesetletnico
- 8 SAK na tujem še vedno neporažen

V nedeljo glasujemo za listo 4

Dipl. inž. Štefan Domej – 2. kandidat SJK

● Z optimizmom in vztrajnostjo delamo za ohranitev zdravih kmetij in naše narodnosti.

● Naše moštvo pozna želje in stiske pavrov v Ziljski dolini, ob Baškem jezeru, na Gurah, v Rožu, v Podjunji, v gorskih področjih – torej po vsem južnem koroškem.

● Na posvetih in sestankih se je kmečko prebivalstvo prepričalo, da imamo dobre ideje in strokovnjake.

● Veseli nas sodelovanje kmečkih ljudi iz vseh političnih tabarov.

(glej tudi poročilo na strani 4)

Janko Zwitter – 1. kandidat SJK

Naš glas zaupamo domačemu moštvo

Skupnosti južnokoroških kmetov

Izjava Stokovnega združenja pedagoških delavcev

Predsednik Koroške enotne liste Karel Smolle je po strankarskem vrhu izjavil, da se je minister za pouk dr. Moritz postavil na stran KHD. K tej Smollejevi izjavi je poudaril predsednik Stokovnega združenja pedagoških delavcev in podpredsednik Zveze slovenskih organizacij dir. Franc Kukovica, da je bila Smollejeva ugotovitev nepremišljena in dana pod vtisom volilnega boja. Poleg tega slovenski narodni skupnosti ni bila v korist.

Kukovica je poudaril, da se je minister Moritz v preteklosti odločno zoperstavil vsem poizkusom KHD doseči ločitev otrok po jezikovnih kriterijih. Na koncu je dir. Kukovica še pozval ministra za pouk, da bi tudi v bodoče branil dvojezično šolo in se zoperstavil ločitvi.

Olajšanje za Borovlje in okolico: Naselitev tovarne UNIOR zagotovljena

Te dni so bile podpisane potrebne pogodbe, tako da je po dolgih pogajanjih zdaj zagotovljeno: tovarna UNIOR, ki ima svoj glavni sedež v Žrečah pri Mariboru, bo začela obratovati tudi v Borovljah. UNIOR ima dobro ime, saj je tudi tako, da je v vsakem tretjem avtu, ki je izdelan v Evropi, vsaj en del iz UNIORja.

UNIOR bo proizvajal v Borovljah na visokokvalitetnih kompjutersko vodenih CNC-strojih, od produkcije pa bo šlo 80 odstotkov v eksport, ostalih 20 odstotkov pa na avstrijski trg. Vsega bo UNIOR investiral v Borovljah nad 90 milijonov šilingov, všteti pa so tu izdatki za štiri hale na področju bivše Kestag, oz. dela VAWP, v katerem so proizvajali kamere.

S 1. januarjem 1987 bodo prešli omenjeni del zemljišča in štiri hale v last UNIORja. Načrtujejo, da bo uspelo do septembra vse tako urediti, da bi se od tega meseca naprej začelo obratovanje. To bi pomenilo v prvem koraku 42 delovnih mest, v drugi fazi (ob izgradnji) pa kakih 70. Vsekakor pa bodo zaposleni v UNIORju v Borovljah le domačini, v glavnem iz Borovlj in ožje okolice. To seveda pomeni, da bo UNIOR v tem delu Koroške lahko zelo veliko prispeval k izboljšanju situacije na delovnem trgu, saj je prav z razprodajo podzavljene podjetja v Borovljah zašla cela regija v hudo krizo kar se tiče delovnih mest. Jasno pa je tudi že zdaj, da se bodo vključili v preobrazbo in dodatno izobrazbo bodočih delavcev in delavk tovarne UNIOR tudi delovni urad ter razni dobavitelji iz Avstrije, Jugoslavije in Zvezne republike Nemčije. V UNIORju imajo namen, da bodo v prvi fazi obratovali le v eni izmenici, za drugo fazo (leta 1988) pa napovedujejo, da bodo delali v dveh.

TRŽAŠKO PISMO

Rimski in tržaški mlini spet meljejo. Že 18. septembra je bil izvoljen nov tržaški župan, predstavnik Liste za Trst Staffieri, ki je med prvimi dejanji v novi funkciji sprejel predstavnike „odbora za zaščito italijanske identitete Trsta“ in jim priznal zasluge za „demokratsko soočanje“. Bil je izvoljen z glasovi nekdanje večine, to je italijanskih sredinskih strank, socialistov in Slovenske skupnosti. Krščanska demokracija se je

položaj v odnosu do večine. Torej nekoliko izsiljevanje.

V omenjenem intervjuju so Slovenci prvič lahko slišali to besedo tudi iz ust predstavnika sile, ki je doslej nastopala kot zaščitnik slovenske manjšine. Bil je zelo jassen, dodal je tudi, da si „nihče ne more zamišljati odobritve zakona o zaščiti brez konsenza (pristanka) mesta... in „mi socialisti se hočemo oddaljiti od tistih zahtev maksimalističnega značaja in

Glede obetane vsote 55 milijard lir, ki je bila pred časom že vključena v osnutek državnega proračuna za izvajanje zaščite v naslednjem tretletju, pa je bilo najprej sklenjeno, da si jo bosta delili slovenska manjšina v Italiji in italijanska v Jugoslaviji, nato pa je bila, v poslanski zbornici, še občutno zmanjšana.

Ob raznih prilikah je Amato opozoril, da bo tokrat zakon za zaščito Slovencev vendar prišel do

Demokracija ni zakon močnejšega

očitno odpovedala zahtevanemu županskemu stolu v zameno za predsedstvo Tržaške pokrajine, socialisti pa so dobili podžupana, v osebni Avgusta Segheneja, ki je tudi pokrajinski tajnik stranke.

Seghene je pred tednom dni podal zelo zanimive odgovore na vprašanja novinarja Primorskega dnevnika, ki pričajo o premikih, ki so se izvršili v zadnjem letu v odnosu do slovenske problematike v lokalnih in ne le lokalnih krogih. O Slovincih je med drugim dejal, da se jim lahko priznajo lastne pravice, a „brez prevarikacije pravic ostalih“.

Beseda „prevarikacija“, ki bi jo zaman iskali v dosedanjih slovarjih slovenskega jezika, ima v italijanskih slovarjih naslednje pomen: prekoračiti meje poštenja in morale, ali izkoriščati lasten položaj za nepošteno korist. V dosedanjih tržaški politični praksi so jo rabili predvsem nacionalistični krogi v smislu, da bi zahtevana zaščita dala Slovincem privilegiran

želimo prispevati za sestavo takega zakona, ki naj po eni strani spoštuje pravice manjšine, po drugi pa pravice italijanske večine“.

Premik v odnosu do Slovencev na lokalni ravni je bil torej kar znan, tisti na državni ravni pa nič manjši.

Sredi oktobra je prišel v deželo Furlanijo-Julijsko Benečijo na obisk Giuliano Amato, podtajnik pri predsedstvu vlade, torej najožji sodelavec ministrskega predsednika Craxija, oba seveda pripadnika socialistične stranke. Med drugimi je sprejel tudi slovensko enotno delegacijo in po tem razgovoru je začela kapljati v javnost cela vrsta novic in dogodkov, ki so povsem v skladu s sliko, ki jo je podal pokrajinski predstavnik PSI.

Amato je pozval k realizmu, kar se vedno bolj razlaga s tem, da je vlada pripravljena dati nek zaščitni zakon, ki bo omejen le na kulturna in šolska vprašanja.

konca parlamentarne poti, kar si spet lahko razlagamo, da bo v nekaj mesecih sprejeta „senca“ pričakovanega zakona, bodisi, da bo spet vse zaspalo, kot v pravljici o zakletem gradu.

Vzporedno z visoko politiko se premika tudi nižja: V soboto 8. novembra je z izgovorom demonstriranja za poklicno vojsko skupina 150 mladeničev organizirala v Trstu nekaj sto metrov dolgo povorko z večino transparentov proti dvojezičnosti. Nek zelo razširjen italijanski dnevnik je izpeljal ostro in strupeno kampanjo proti slovenskim pričakovanjem, novi tržaški občinski svet je odobril za gradnjo sinhrona lokacijo, ki pomeni novo razlašanje in proti kateri so številni demonstranti organizirali 12. oktobra množičen pohod, itd.

Zakoni večine delujejo s polno paro, odeti v plašč demokratičnosti. Vendar pa demokracija ni isto kot zakon močnejšega.

Pavel Stranj

„Hočem biti posrednik in multiplikator“

Karel Smolle, kandidat Zelene alternative, o državnozbornih volitvah

„Kdor želi tokrat, da pride koroški Slovenec v parlament, ki tam tudi zastopa manjšinske interese, interese osrednjih organizacij, naj voli Zeleno alternativo“, pravi Karel Smolle, predsednik Koroške enotne liste, na vprašanje, zakaj naj bi koroški Slovenec volil pri državnozbornih volitvah listo 5. V primeru da bi prišel v parlament hoče delovati kot posrednik interesov narodnostnih manjšin v Avstriji.

Manjšinske organizacije pa naj bi bile tiste, ki formulirajo težnje manjšin in o njih sklepajo! „Če bo sklep padel tak ali tak, se bom sklepu podredil“, pravi Smolle. In če ne bi prišel v parlament? „V primeru neuspeha – zelene gibanja nasploh ali na južnem Koroškem – mislim osebno staviti vprašanje zaupanja pred delegatskim zborom Koroške enotne liste.“

Mislil pa, da se v delu absolutno nič ne bi spremenilo, ker je KEL potrebna in pravilna opredelitev koroških Slovencev, četudi ne vseh“, pravi Smolle, ko razmišlja o možnih izidih pri državnozbornih volitvah.

Smolle vidi najboljši odgovor na protimanjšinski tristrankarski pakt v tem, da pride v parlament četrta stranka, Zelena alternativa. Razliko do drugih strank pri njej vidi v tem, da se je od vsega začetka zmenila s KEL, da le-ta skupaj z zastopnicami manjšin formulira program, za narodne skupnosti. „Imamo popolno programsko avtonomijo! In tudi nimamo klubske prisile.“ KEL je pripravila tak manjšinski program, ki obsega splošni del, koroške Slovence, Hrvate na Gradiščanskem, Madžare na Gradiščanskem, Čehe in Slovake na Dunaju, Slovake na Nižnjem Avstrijskem in Rome. Pri sestavljanju se je oslanjala na zahteve priznanih organizacij narodnostnih skupnosti, predložila predlog pa je zeleno alternativna lista sprejela.

V primeru izvolitve v parlament hoče Karel Smolle „sestaviti z vsemi manjšinami zakonski predlog, ki vsebuje boljše zakonske predpise za manjšine v Avstriji.“ Smolle poudarja, da so narodnostne skupnosti z „Listino (charta) narodnih skupnosti“ že spisale načela novega, boljšega osnovnega manjšinskega zakona (Volksgruppen-Grundgesetz), za katerega se bi boril v parlamentu.

Konkretno si predstavlja, da posebna delovna skupnost znotraj Slovenskega centra na Dunaju zbere najprej vse avstrijske zakonske in ustavne predpise, nato še vse mednarodne predpise, in izdela osnovni

Predstavitev slovenskih zdravilišč in bogate jugoslovanke folklorne

Pod geslom „Dober večer sosed!“ je potekala v ponedeljek zvečer prireditve, ki jo je pripravilo Avstrijsko-jugoslovansko društvo v sodelovanju z Avstrijsko ljudsko pomočjo (Österr. Volkshilfe), Slovensko prosvetno zvezo in potovalno agencijo Cartrans. Velika dvorana celovškega doma sindikatov je komaj sprejela veliko število obiskovalcev, med katerimi je bil tudi jugoslovanski konzul Ivan Jecl z ženo. In občinstvo je v polni meri prišlo na svoj račun, saj je bil spored res pester in kvaliteten.

V prvem delu so bila v besedi in kratkem filmu predstavljena naravna zdravilišča in kopališča v Sloveniji. Od Rogaške Slatine in Laškega preko Dobrne in Radence je segala vrsta do Dolenjskih, Šmarjeških in Moravskih Toplic ter drugih zdravilišč. Zanje velja, da imajo moderno opremljene terapije in priznane

Karel Smolle, predsednik KEL, kandidira pri Zelenih na drugem mestu za 2. volilni postopek.

zakon avstrijskih narodnostnih skupin. „Ta zakon naj bi vseboval v bistvu take rešitve, kot si jih manjšine predstavljajo same.“

Ob meji med Avstrijo in Italijo oz. Jugoslavijo bi moralo priti do bistveno boljše izmenjave ljudi, robe in denarja. Zakaj naj bi ob meji na Koroškem ne prišlo do podobnega razvoja kot na Predarlškem in Salzburškem, ko meja pospešuje razvoj regije, vprašuje Smolle. Regionalna pogodba bi bila potrebna. Vrh tega hoče biti Smolle odprt za vsa podjetja in posameznike, ki se z južnokoroškega prostora obrnejo nanj. „Ustvariti hočem kratke zveze med ljudmi iz južnokoroškega prostora in pristojnimi v deželi in na zvezni ravni.“

V ostalem ugotavlja Smolle, da hoče biti le glasnik prebivalstva in da ni dovolj, da ljudje grejo na volišče in volijo. „Ne bo mogoče delati brez vključevanja čim več koroških Slovencev v to delo. Koroški Slovenci se morajo zavedati možnosti v tem parlamentarnem sistemu.“ Mnogi še vedno špekulirajo „sa pa ta“, zato jih stranke ne jemljejo kot resen faktor. „Kdor voli obe veliki stranki“, pravi Smolle, zavrača to kar pišeta celo leto oba slovenska tednika o tristrankarskem paktu.“

Tudi ob neuspehu se na delu absolutno nič ne bi spremenilo: – „tudi po 23. novembru – ali smo v parlamentu ali ne – se ne bomo nehali zanimati za Borovlje, – za to ali bo šla avtocesta skozi Rož ali za to, – da ima velikovski okraj največji delež brezposelnih.“

zdravniške specialiste; gostom pa so na voljo tudi sodobne turistične ponudbe, športne naprave, kulturne prireditve ter obiski zgodovinskih znamenitosti in prirodnih privlačnosti.

Drugi del večera je oblikovala folklorna skupina „Jedinstvo“ iz Splita, ena najstarejših in tudi najkvalitetnejših v Dalmaciji. Prišla je s svojim instrumentalnim ansamblom in pevskim zborom ter je v plesu, pesmi in glasbi dovršeno demonstrirala bogastvo ljudskih plesov in narodnih pesmi Hrvaške, pa tudi drugih predelov Jugoslavije, pri čemer je bila neizčrpna zakladnica narodnih noš čudovita dopolnitev.

Za zaokroženost slike naj bo še povedano, da so bile med obiskovalce, ki so jim postregli z izbranim slovenskim vinom, izrebane tudi lepe nagrade – od Cartransovih majic in čepic do brezplačnega bivanja v znanih slovenskih zdraviliščih.

Široko odklanjanje ločevalne politike

Medtem ko razni „branilci domovine“ zahtevajo ločevanje šolarjev na južnem Koroškem in se za načelo „skupnosti v ločevanju“ tudi deželnozbornske stranke oglašujejo, se ne le na Koroškem marveč po vsej Avstriji širi krog organizacij, ustanov in posameznikov, ki se zavzemajo za ohranitev skupne šole ter svarijo pred posledicami, ki bi jih imelo uveljavljanje segregacijske politike.

● V tem smislu se je poleg mnogih drugih izjavilo tudi zvezno vodstvo katoliške študijajoče mladine Avstrije (KSJO). V svoji izjavi pravijo, da bi delitev šolarjev z ureditvijo paralelnih razredov za slovensko in nemško govoreče otroke hudo bremenilo socialne odnose med njimi, kajti „razdiranje otroških prijateljstev in sosedskih odnosov je nerazumljivo in pedagoško neodgovorno“; poleg tega bi to pomenilo diskriminacijo slovenskih otrok in bi ogrozilo mir na Koroškem.

● Pred „apartheidskimi šolami“ na Koroškem pa svari tudi liberalna iniciativa Avstrije (kateri pripada tudi bivši predsednik FPÖ Steger – op. ured.), ki poudarja, da mora v bodočnosti usmerjen model šole v dvojezičnih območjih imeti za cilj ohranitev obeh deželnih jezikov in kultur ter izboljšanje medsebojnega razumevanja med obema narodoma. Vest je pod naslovom „Za manjšine“ objavila Neue freie Zeitung, osrednje glasilo FPÖ (!). V Haiderjevi stranki očitno levica ne ve, kaj dela desnica.

...Ločitev potrjena!

(nadaljevanje s 1. strani)

Haider je brez olupševanja ugotovil, da je uspelo postaviti model koroške komisije kot izhodišče za bodoče ukrepe ter da bo na tej podlagi prišlo do paralelnih razredov ali vsaj do paralelnega pouka v glavnih predmetih. O pedagoških pomislekih Moritza da bo padla odločitev na načrtovanem naslednjemu vrhu januarja 1987. Tudi Mock je izrazil svoje zadovoljstvo nad rezultatom „vrha“.

Koroške in zvezne stranke so torej spet na tem, da v vprašanju manjšinskega šolstva obnovijo tristrankarski manjšinski pakt iz leta 1976. Spet je najmanjši skupni imenovalec nemškonalionalni desničarski tabor v deželi. Deset let slepe ulice v Zakonu o narodnih skupinah in deset let odprtih nerešenih vprašanj nikogar ni streznilo. Celu ponosni so, kadar rešujejo odprta vprašanja v škodo manjšini. In to kljub vsem lepim besedam ob priliki nadaljevanja KVSE na Dunaju.

(Stališče komiteja za obrambo dvojezičnega šolstva na Koroškem objavljamo na 8. strani).

Naše vrste se krhajo“ – je vzdihnil nek brambovec ob smrti Valentina Einspielerja. Ni pa bilo jasno, ali mu je hotel kaj očitati, ali pa le reči, da je pač spet eden „od njih“ postal žrtvev koroškega prastrahu in borbe za Kärnten frei und ungeteilt. Drug brambovec, ki je prikorakal z zastavo v sejemsko halo 5 k prireditvi KHD, pa je na skoraj isto temo vedel povedati nekemu kameradu: „Sem koj sam, oni so se vsi zapili!“ – Ta presneti alkohol, ta sovražnik naše Koroške:

samoimenovani voditelj „permanentne ljudske iniciative vseh deutschkärntnerjev“ Josef Feldner še posebej potrduiti, da bi prišel sploh še v vrstice koroškega bulvarja. Moramo mu priznati, uspel je na vsak način. Tako je vedel sam o sebi in o KHDju povedati: „Nismo fašisti!“ (Smešna paralela, tudi Haider je dan navrh v Velikovcu povedal: „Nisem fašist!“) Naposled je Feldner povedal, da je proti temu, da bi inozemski eksperti svetovali, da bi celovška univerza bila vključena v

Majski hrošči letijo tudi novembra

da jih je toliko pobral, da so svojega Feldnusa prišli poslušat le najbolj zvesti echtkärntnerji... .

Zato pa so ti maloštevilni in stari-kavi kameradi tem bolj ekstatično proslavili svoje voditelje, pri čemer je dobil Feldner jasno konkurenco v obliki Jörga Haiderja, ki si očitno res nekaj upa. Npr. si „zupa“ priti tudi prepozno, samo da mu s koroškim gvanom uniformirano in zapolitizirano ljudstvo še posebej frenetično aplavdira. Kaj je bil tisti kratki aplavz za pravtako navzoče voditelje iz SPÖ in ÖVP? Mačje solze!

V tej situaciji seveda se je moral

razpravo o bodočnosti dvojezičnega šolstva... Zakaj pa tudi, ko pa so deželne in zvezne stranke SPÖ, ÖVP in FP že v odgovorih KHDju povedale, da bo prišlo do spremenitve šolstva, in ko pa so vse tri deželnozbornske stranke pristale na tem, da bo ločiten model deželne pedagoške komisije podlaga za razgovore na Dunaju... .

Tako se da zabeležiti, da je kljub zelo slabemu obisku KHDju pravzaprav načrt uspel: izsilil je še pred volitvami strankarski vrh o manjšinskem vprašanju, neke vrste paritetično komisijo o dvojezičnem šolstvu.

Hkrati pa so imeli zastopniki treh deželnozbornih strank priložnost sončiti se v sejemski hali in postati tako še bolj rjavi. Predvsem pa Haider, ki ga je bučni aplavz KHDjevskih pristašev očitno tako navdahnil, da je dan navrh v Velikovcu nastopil že kar brez rjavega gvanta. Sicer niti za las ne manj demagoško in niti za las manj protimanjšinsko kot osmega na celovškem starem trgu... .

In prav takega razvoja in takih dejstev ne velja omalovaževati: pa čeprav

še prenekaterega Slovenca razveseli, da se je npr. glasilo SPÖ, Kärntner Tageszeitung, še nekako distanciralo od KHDja in zapisalo, da „mora politika popraviti tiste, kar je sovraštvo razbilo“. Toda tudi politika SPÖ na Koroškem ni tiste lepilo, ki bi se bilo izkazalo kot garant za enakopravnost in dvojezičnost dežele. Tudi osmega novembra ne, ko je bil npr. kandidat SPÖ Posch častni gost pri KHDju, medtem ko se je deželni sekretar SPÖ Ambrozy zaletaval v sodelavce komiteja za obrambo dvojezične šole... . Majski hrošči letijo tudi novembra!

-ma

Udeleženci 14. Plenuma kulturnih delavcev OF obiskali tudi Koroško

Konec prejšnjega tedna je na Bledu bil 14. Plenum kulturnih delavcev OF, ki ga je sklicala Socialistična zveza delovnega ljudstva SRS. Plenuma, ki je bil v hotelu Toplice, se je udeležilo nad 190 kulturnih delavcev iz Slovenije in zamejstva. Udeleženci so tokrat razpravljali o temi: Razvoj in preobrazba slovenskega narodnega značaja v luči 4. točke programa Osvobodilne fronte. Izmed udeležencev s Koroške, sta v diskusijo posegla dr. Avguštin Malle in dr. Janko Malle.

Vprašanje, o katerem so udeleženci razpravljali, je bilo dokaj obsežno, kajti preobrazba slovenskega naroda v luči 4. točke programa Osvobodilne fronte, je z ozirom na čas, v katerem je program bil narejen in današnje stvarnostjo, že s tega vidika dopušča različne interpretacije in stališa. To je na Bledu tudi prišlo do izraza. Če so se eni vračali k izhodišču programa OF, so drugi spet postavljali paralele z današnjim časom, ko odpiranje mej in široke kulturne izmenjave po svoje vpliva na preobrazbo slovenskega naroda, ki ima svoje največje kulturno izhodišče prav v OF, ki ga je privedla do svoje samostojnosti na kulturnem, gospodarskem, političnem in vseh drugih področjih, ki jih nekemu narodu dopušča samostojna državnost. Ta pa je vplivala tudi na razvoj tistega dela

slovenstva, ki danes živi v zamejstvu, čeprav svojo kulturo razvija v različnih družbenih sistemih.

Dr. Janko Malle je k temu zavzel kritično stališče in med drugim menil: „Konservativno politično obeležje koroških Slovencev, ki ima svoje historične korenine v tradiciji stoletnega konservatizma in avstrijakantstva, tudi kratko obdobje narodno-osvobodilnega boja ni moglo preoblikovati, saj je povojno obdobje pokazalo, da se se ponovno močno zadržale stare usedline konservatizma v miselnem svetu koroških Slovencev. Skratka: „Stebri slovenstva“ so se začeli majati s propadanjem kmečke „stare pravde“, od tedaj naprej pa odtujitev kulture glavnini slovenskega prebivalstva – kmečkemu prebivalstvu – nadomešča zvestoba imaginarnim tradicijam slovenskega

izročila prefiltriranega z duhovnim asketizmom konfesionalnih zgodbic. Travma narodnega ogrožanja je vedno znova legitimirala strah, nezaupljivost in skepso do vsega novega. Zapirali smo se pred tuji in svetom, posledice pa občutimo v začaranem intimnem krogu, kamor še bežimo, da bi rešili še zadnje ostanke (forme) narodnega telesa.“

Pričujoči citat dr. Janka Malleja potrjuje, kako obsežna in večdimenzionalna je problematika, ki so jo obravnavali kulturni delavci na Bledu, kjer kajpada niso (in tudi ni bil namen) prišli od oprijemljivih zaključkov, pač pa je blejski plenum pokazal, da bo v obravnavo tega vprašanja treba vključiti širše strukture slovenskega naroda pa tudi drugih narodov in narodnosti Jugoslavije.

Zadnji dan, petek 7. novembra, je na sporedu bil izlet na Koroško. Tu je delegacijo udeležencev Plenuma sprejel deželni glavar Wagner, katerega so med drugim seznanili o delu Plenuma OF, z njim pa so se pogovarjali tudi o perečem šolskem vprašanju ter sosedskih odnosih med Koroško in Slovenijo. V Mladinskem domu SŠD so se srečali s predstavniki političnih in kulturnih organizacij koroških Slovencev. Slednji so goste seznanili o življenju slovenske narodne skupnosti, zlasti trenutnimi problemi na področju šolstva. Gostje so se zanimali tudi za druga vprašanja, kot je kultura, gospodarstvo in odnos večinskega naroda do manjšine.

Izlet po Koroški so zaključili z obiskom Radiš, kjer jih je Ludwig Ogris seznanil z ustrojem tamošnjega kulturnega doma in delom SPD „Radiše“, zbor „Radiški fantje“ je gostom zapel nekaj koroških pesmi, nato pa so goste povabili na domačo zakusko.

SPZ vabi na koncert slovenskih šaljivk

Osrednji koncert, ki ga Slovenska prosvetna zveza prireja prihodnjo nedeljo v Mladinskem domu SŠD v Celovcu, obeta zanimiv glasbeno-kulturni dogodek. Prislulihni bomo koncertu slovenskih šaljivk, torej humorju v slovenski vokalno-instrumentalni glasbi. Ta pa je brez dvoma zelo bogata. Nedeljski koncert bo vsekakor tudi pokazal, da naša pesem ni le otožna, da naši zbori segajo tudi po drugih, veselih skladbah.

Že sam naslov obeta, da bo šlo za satiro, da bo marsikdo priznal: „ana bovha me ščiplje“, a po svoje spet hotel utajiti, da takih nadležnih živalic nima. Saj jih tudi ni, niti ene, so pa tiste duhovite, skrite v naših pesmih, za katere je prav, da nas včasih malo uščipajo.

V nedeljo bomo slišali znane hudomušne skladbe, priča pa bomo tudi nekaterim krstnim izvedbam, torej skladbam, ki so jih avtorji napisali za to priložnost, ali pa pri nas še niso dovolj znane. Tako bo koncert potrdil, da pri nas na Koroškem nastajajo nove skladbe – tudi hudomušnega značaja. Med avtorji bomo našli imena kot je Hanzi Artač, Lenčka Kupper, Eda in Silvija Velik, Roman Verdel in druge. Seveda bodo, kot že omenjeno, na sporedu tudi skladbe znanih avtorjev kot je Radoven Gobec, Rado Simonitti, F. L. Lesičjak in drugi.

To pa je gotovo spodbuda, da se bomo odločili, da v nedeljo gremo na koncert v Mladinski dom, čigar večnamenska dvorana slavi po odlični akustiki, kar vsaki koncertni prireditvi daje še večjo mikavnost. Zato ljubiteljem slovenskih šaljivk kličemo na prijetno snidenje v Celovcu!

Koroški kulturni dnevi v Mariboru

Konec prejšnjega tedna, 7. in 8. novembra, so mariborski kulturni utrip nekoliko pospešili gostje iz Pliberka. Prireditve „Koroški kulturni dnevi“, ki želi postati v Mariboru vsakoletna, posvetiti pa ji bo treba veliko programske skrbi, so tokrat izpeljali v glavnem kulturni ljubitelji iz Pliberka. Zlasti s sobotnim nastopom pevskih zborov SPD „Edinost“ se je pokazala razgibana slovenska zborovska kultura na avstrijskem Koroškem. Pliberčani so se na zborovskem koncertu predstavili celovito, saj je prireditve z dokumentarno natančnostjo opisala razvoj pliberškega prosvetnega društva „Edinost“.

Dan prej so v razstavišču Tehniške fakultete v Mariboru odprli razstavo del Helmuta Blažaja, Alberta Krajgerja, Alberta Messnerja in Stanka Šadjaka, literarni večer pa je predstavil dela Milke Hartman, Hermana Germa, Janeza Pirnata in Anite Hudl. Člani Katoliškega prosvetnega društva iz Šmihela pa so v Svečini zalagali Barashevo in Moorovo igro „Cvetje hvaležno odklanjamo“.

Koroški kulturni dnevi v Mariboru so bili potemtakem skromnejši od tistih, ki jih srečujemo v Cankarjevem domu v Ljubljani, toda za začetne korake pri ponovnem in pospešenem navezovanju stikov med koroškimi Slovenci in Mariborom je za zdaj dovolj že izjemno dobra volja. Vsekakor pa bo v prihodnosti moralo tudi mariborsko občinstvo v širšem in globljem programu spoznati

vse tiste dosežke kulturne ustvarjalnosti slovenske narodne skupnosti na avstrijskem Koroškem, ki danes občutno krepijo narodnostno bit in ki jih je čedalje več. Mariborski organizatorji se bodo morali seznaniti z aktualno slovensko ustvarjalnostjo, iz nje pa za strnjen prikaz izbirati vse tisto, kar se kot kvaliteta zliva v tako imenovani skupni slovenski kulturni prostor.

Če pravimo, da je dobra volja na obeh straneh navzoča, ni bojazni, da se ne bi uresničila želja, ki jo vsaj pri nas ob podobnih srečanjih tolikokrat ponavljamo: Radi bi vas čim popolneje poznali. Ta želja je bila izrečena tudi tokrat. In tokrat je bilo vendarle tudi storjenega nekaj več. Vse kaže, da bo Pliberk v Mariborom navezal tudi gospodarske stike, ki lahko ob kulturnih tudi dejansko dosežejo pristno in aktivno vez med zamejci in matično domovino.

Koroški kulturni dnevi so bili priložnost, da se je mariborsko družbenopolitično vodstvo srečalo tudi s predstavnikoma obeh osrednjih slovenskih organizacij, dipl. inž. Feliksom Wieserjem in dr. Matevžem Grilcem, ob njiju pa je pliberška delegacija nakazala tudi številne možne smeri za druženje z Mariborom v prihodnjih letih. Verjemimo le, da vse sedanje obljube in želje na naši strani ne bodo ostale zamisljive, temveč dejavna oblika vsakodnevnega življenja ob Dravi v njenem zamejskem in matičnem delu.

Vili Vuk

Tudi slovenski prevodi pesmi iz Nikaragve

Društvo Koroška solidarnost z Nikaragvo je prejšnji četrtek vabilo v Mestno hišo v Celovcu, kjer so predstavili dve zbirki pesmi iz oz. o Nikaragvi. Kot znano, pri prvi knjigi gre za antologijo nikaragvanske poezije, ki je pod naslovom „Unter dem Flammenbaum“ izšla pri založbi Europa-verlag, pri drugi pa za zbirko pesmi Ernesta Cardenala in Janka Messnerja, ki jo je izdala založba Partizanska knjiga v Ljubljani.

Pobudnik za tisk antologije Pod plamenico je bil Janko Messner, pesmi v nemščino pa je prevedel 23 avstrijskih pesnikov. Objavljene pesmi (tudi v španskem izvorniku) so odraz malega ljudstva, ki se je zoperstavilo Somozovi diktaturi in zdaj brani svojo suverenost proti ameriškim plačancem, ki potom ameriškega kapitala hočejo združiti napredno demokratično družbeno ureditev ter male srednjameriške države. Gre torej za doživeto in prepričljivo poezijo, iz katere govori ljudstvo, ki se je odločilo, da bo svojo usodo krojilo samo. To je angažirana poezija, v kateri ni nikakršnih eksperimentov, kot jih poznamo tu pri nas, ko pri poeziji ne gre za več kot za igračkanje ali banalno razmetavanje z besedami. Pesniki iz Nikaragve govorijo preprosto, iz svoje osebne stiske, ki je tudi odraz njihovega naroda, ki se neustrašeno bori proti ameriški imperializmu.

Isto lahko povemo tudi o Psalmih Ernesta Cardenala, ki jih je v slovenščino prevedel Niko Košir. Tu gre brez dvoma za enega najboljših pesnikov Latinske Amerike, za pesnika-duhovnika, ki se je neustrašeno postavil na stran ponižanih in zatiranih, ki z obupom sprašuje Boga, zakaj ne usliši njegove tožbe in tožbe njegovega naroda, zakaj dopusti, da krvavi in umira pod streli krivice. Cardenal kliče: „Cuj moja besedo/Ti ki si branilec izgnancev / in obsojenih v Vojni svetih / in jetnikov v koncentracijskih taboriščih / varuj me kot zenico svojih oči / pod svoje peruti me skrij.“ Ti verzi se berejo kot pesem naših partizanskih pesnikov in krik

naših ljudi, ki so se borili in trpeli pod škornjem nacizma.

Tudi Sergej Kraigher v svoji uvodni besedi pričujoče zbirke boj ljudstva Nikaragve primerja z bojem sloven-

Cardenala kot Janka Messnerja spoznal v celoti, v teh verzih bo spoznal trpljenje ljudi, ki nočejo nič drugega kot živeti po načelih vere in svobodne demokratične odločitve. Bralec bo v

Z leve proti desni: poslanik Ivan Mejia-Solis, Johanna Dohnal in Janko Messner

skega naroda, ki se je uprl nasilju tretjega rajha. Izid Cardenalovih in Messnerjevih pesmi Kraigher tolmači kot pomemben kulturni in politični dogodek.

Brez dvoma je svojstven dogodek, da kot soavtor knjige nastopa koroški Slovenec Janko Messner, ki s ciklom „Nikaragva moja ljubljena“ po svoje izraža solidarnost uporu ljudstva, ki v tako brezizgledni situaciji kljubuje premočnemu nasprotniku. Messnerjeve pesmi so refleksije na doživlja ob njegovem obisku v Nikaragvi, ko je imel priložnost na licu mesta spoznati bol tega malega naroda. Messnerjevi verzi se čestokrat berejo kot kronika, a ne kot kronika neprizadete, marveč z vso prizadetostjo, zato iskreno, čustveno in angažirano hkrati. Tu ni moč postavljati literarnih meril, tu gre namreč za podobo Nikaragve. To pa bo bralec tako ob verzih

njih prišel do spoznanja, se je treba postaviti ob stran ljudstva, ki bije boj zoper krivico. Zato priporočamo, da čim več bralec seže po knjigi in jo prečita. Že samo to dejanje bo odraz solidarnosti s trpečim ljudstvom.

Predstavitve imenovanih knjig v Celovcu je hkrati bila tudi solidarnostna manifestacija z Nikaragvo. To je v svojem pozdravu izrazil celovski podžupan Kurt Peterle in državna sekretarka Johanna Dohnal, ki je spregovorila kot predsednica avstrijskega solidarnostnega komiteja za Nikaragvo. Predstavitve se je udeležil tudi poslanik Nikaragve v Avstriji Ivan Mejia-Solis, prišel pa je tudi predsednik komisije za manjšinska in izseljenska vprašanja pri RK SZDL Željko Jeglič.

Nekaj pesmi iz predstavljenih zbirk so prebrali igralci Didi Macher, Heino Fischer in Polde Bibič.

slovenska prosvetna zveza

„ana bovha
me ščiple“

koncert slovenskih šaljivk

nedelja

16. 11.
14.30^h

mladinski dom miksallee

celovec

nastopajo:

zbori
+
pevske
skupine
:
iz
roža,
podjune
+
zilje

Nastopajo: Mladinska skupina iz Ledince, Mešani zbor „Rož“ iz Šentjakoba v Rožu, Vokalno-instrumentalni trio iz Roža, Moški zbor SPD „Borovlje“, Eda in Silvija Velik iz Sel/Kota, Mešani zbor SPD „Danica“ iz Šentvida v Podjuni, Moški zbor SPD „Vinko Poljanec“ iz Škocijana, Mešani zbor SPD „Srce“ iz Dobrle vasi, Mešani zbor „Peca“ iz Globasnice, Oktet „Suha“ KPD „Drava“ iz Žvabeka in Dekliški zbor SPD „Edinost“ iz Pliberka.
Povezava: Zalka Steiner in Toni Štiker
Vstopnina šil 50.- Vstopnice v pisarni SPZ, pri krajevnih prosvetnih društvih in v Posojilnicah.

Zastopniki kmetov delajo preveč kompromisov

Franz Wutte ml.

Eden izmed mladih kandidatov Skupnosti južnokoroških kmetov je Franc Wutte ml. (p. d. pri Koncu), ki je na 6. mestu kandidatne liste Skupnosti južnokoroških kmetov.

Slovenski vestnik: Se predstaviš našim bralcem?

Franz Wutte ml.: Doma sem iz Male vasi pri Globasnici, kjer sem pred enim letom prevzel kmetijo očeta. Obiskal sem kmetijsko šolo v Podravljah. Kot številni kmečki fantje sem stal pred težko odločitvijo, da prevzamem kmetijo ali se zaposlim drugje. Odločil sem se za kmetijo.

Mala vas je še bolj kmečka; kdor zapusti kmetijo ima v glavnem na izbiro le med pomožnim delavcem in zaposlitvijo v tovarnah z nizkimi plačami.

Na kmetiji se bavim predvsem z govedorejo in proizvajamo mleko, vendar nam kontingent omejuje razširitev, tako da ni veliko možnosti za nove investicije in za kakšno preusmeritev. Poskusili smo tudi že z grahamom, vendar še ni krožka, ki bi skrbel za prodajo. Tudi z bobom je težko, ker je zaradi padanja vrednosti dolarja postala soja veliko cenejša.

Slovenski vestnik: V zadnjih tednih

obiskuješ številne kmete, s kakšnimi problemi te soočajo?

Franz Wutte ml.: Kmetje imajo občutek, da jih nihče ne zastopa. OGB na primer je sila, toda zastopniki kmečke zbornice pa delajo kompromise na račun kmetov. Nimamo problemov samo z mlečnim kontingentom, ki nam tudi v okolici predpisuje povprečno največ med 7.000 in 8.000 litrov mleka letno. Kmetje tožijo tudi, da so bili npr. krožki za vzrejo pujskov ustanovljeni od kmetov, sedaj jim pa odjemalci diktirajo kaj in kako morajo krmiti itd. Nimajo skoraj nobene samostojnosti več. Podobno je tudi pri raznih zadržkih, ki so že bolj last raznih direktorjev in inženirjev. Kot navaden član skoraj nobenih prednosti nima več.

Kmetice opozarjajo predvsem na zdravstveno oskrbo. Zgodi se lahko, da dobimo od zavarovalnice vrnjenih samo še 40% stroškov, ker se nekateri zdravniki ne držijo tarifnih cen zavarovalnic. Posledica tega je, da kmetje obiščejo zdravnika le v skrajno nujnih primerih.

SV: Kako sledijo kmetje vašim argumentom, kakšno je vzdušje?

Franz Wutte ml.: Kmetov se dopade, da smo kandidati mladi in da gremo med ljudi. Splošno je opaziti močno nezadovoljstvo, marsikdo premišljuje ali naj gre sploh na volitve.

V bodoče se bi le še želel, da bi tudi slovenska časopisa o kmečkih vprašanjih ne pisala samo tik pred volitvami. Tudi o SAKu pišete vsak teden!

Na gorskih kmetijah je treba še marsikaj urediti!

Andi Ošina

Andrej Ošina, p. d. Bajdl v Lepeni, je peti kandidat na listi Skupnosti južnokoroških kmetov. Štejemo ga med prave gorske kmete, ki ima tudi še zdravo gospodarstvo podlago.

Slovenski vestnik: Skupnost južnokoroških kmetov te je izbrala kot svojega kandidata za volitve v kmetijsko zbornico. Jasno je, da ne moreš biti izvoljen v zbornico, kljub temu pa imaš važno nalogo, saj zastopaš v Skupnosti takorekoč interes gorskih kmetov. Kakšen je vaš položaj?

Andi Ošina: Tu v Lepeni, skoraj 1000 m nadmorske višine, delam na kmetiji, kjer pitam bike in gojim krave dojilje. Pred-

vsem pa se ukvarjam z gozdarstvom. Okoli 200 m letno je treba posekati, da izhajaš. V senčnih pobočjih raste kveliten les, ki ga prodajamo žagam in tudi tovarni celuloze.

Naša strma pobočja so bolj redko poseljena in delo v teh razmerah gotovo ni lahko. Ko sem pred šestimi leti prevzel kmetijo, sem najprej mislil proizvajati mleko; pa bi bile investicije preobsežne.

Pri kmečkih opravilih nam pomagajo dostikrat sorodniki, bratje in sestre in tudi v sosesčini si pomagamo.

SV: Kakšne so potrebe gorskih kmetov?

Andi Ošina: Dosti je v okolici še kmetij, ki naprimer še nimajo popolnoma urejene kline hleva ali hiše. Potrebna bi bila npr. pri nas doma izolacija; pozimi je pač še zelo mrzlo v hišah. Tudi za druga izboljšanja bi bila potrebna ugodnejša denarna sredstva.

SV: Skupnost južnokoroških kmetov se poteguje tudi za enakopravnost slovensčine v kmetijski zbornici in njenem časopisu.

Andi Ošina: Res je dosti ljudi, ki so Slo-

venci; skoraj ni kmeta v okolici, ki ne bi govoril slovensko. Seveda bi bilo v redu, če upoštevajo slovensčino. Dosedaj je po mojem bilo pač tako: 'kar tiho bodimo, nič se ne prikazimo, nič ni potrebna slovensčina'. Sam imam izkušnje iz časa, ko sem se izobraževal. Sicer mi tam tega nihče ni povedal direktno, toda tako skozi rožo so mi rekli, da nemško dobiš vse, slovensko pa ne!

Prav se mi zdi tudi da se s predavanji kmetje seznanijo konkretno z možnostmi, ki jih imajo pri uradih, tako da se ne ustrašijo že pri prvem uradniku in ne pridejo do svojega cilja.

Kdo ima volilno pravico?

Občine so vsem tistim, ki imajo pravico za volitve v kmetijsko zbornico poslale posebno sporočilo.

Za osvežitev spomina kratko ponavljamo, kdo so volilno upravičene osebe:

- lastniki in lastnice kmetij;
- lastniki in lastnice posameznih kmetijskih in gozdnih zemljišč, če z njimi gospodarijo;
- zaupniki in koristniki kmetij in gozdnih obratov;
- osebe, ki opravljajo glavno poklicno samostojno dejavnost v kmetijstvu ali gozdarstvu (npr. čebelarji, perutinarji, mlekarji...);
- zakonske žene in zakonski možje lastnikov oz. lastnic kmetij;
- vodilni nameščenci in vodilne nameščenke, ki zastopajo lastnika na zunaj.

Kdaj lahko volimo v posameznih občinah južne Koroške?

- 6.30 - 8.00**
Podklošter - občinski urad
7.00 - 12.00
Kotmar vas - občinski urad
7.00 - 13.00
Šmarjeta v Rožu - občinski urad
Celovec I - Haus der Jugend
Celovec II - Haus der Jugend
Vetrinj - občinski urad Vetrinj
Wölfnitz - gostilna Wölfnitzhof
Trdnja vas/Hörtendorf - LS Trdnja vas
Beljak - mestna hiša
Landskron - hotel Egger
Fellach - LS Fellach
Marija na Zilji - nekdanji občinski urad
7.00 - 14.00
Dholica - LS Dholica
Loče - kulturna hiša
Brnca - LS Brnca
7.30 - 14.00
Galicija - občinski urad
Globasnica - občinski urad
Hodiše - prometni urad
8.00 - 12.00
Grebinski klošter - gostilna Stifterwirt
Gruča - gostilna Kleppernig
Krcanje - LS Krcanje
Puštica - LS Puštica
Ruda - občinski urad
Spodnja vas - LS Spodnja vas
Kriva Vrba - občinski urad
Pokrče - LS Pokrče
Skočiče - občinski urad
Sele - občinski urad
Šentštefan na Zilji - občinski urad
Gostinjska vas - gostilna Schnabl
Pošiče - gostilna Sternig
Blače - nekdanji občinski urad
Šentpavel na Zilji - gostilna Leitner
Črešnje - gostilna Hebein
Podgorje - LS Podgorje
Vernberk - občinski urad
8.00 - 13.00
Grebini - občinski urad
Zrelec - občinski urad
Medgorje - LS Običe
Radiše - gostilna Kirchenwirt
Otok - občinski urad
Brdi pri Šmohorju - nekdanji občinski urad
Goriče - LS Goriče
St. Jurij na Zilji - LS St. Jurij
Rožek - občinski urad
Vrba - občinski urad
Loga vas - gostilna Liebenritt
Kostanje - LS Kostanje
8.00 - 14.00
Pliber - občinski urad
Bistrice - nekdanji občinski urad Smihel
Suha - občinski urad
Žitara vas - občinski urad
Velikovec - občinski urad
Vovbre - nekdanji občinski urad
Szentpeter na Vasiňah - gostilna Schloßwirt
Tinje - LS Tinje
Rute - gostilna Tamischwirt
Srednje Trušnje - gostilna Rabi
Bistrice v Rožu - občinski urad
Borovje - mestna hiša
Štalenska gora - občinski urad
Žihpolje - LS Žihpolje
Gospa Sveta - občinski urad
Čajna - občinski urad
Šentjakob v Rožu - občinski urad
8.00 - 15.00
Grabštanj - občinski urad
Bilčovs - občinski urad
Straja vas - občinski urad
Ziljska Bistrice - otroški vrtec
8.00 - 16.00
Dobla vas - občinski urad
Kazaze - gostilna Krainz
Železna Kapla-Bela - občinski urad
Škocijan - občinski urad
Šentvid v Podjuni - LS Šentprimoz
Šmohor - mestna hiša
8.30 - 10.00
Šentlenart pri sedmih studencih - LS Št. Lenart
8.30 - 14.30
Djekše - občinski urad
9.00 - 14.00
Kneža - LS Kneža
10.30 - 12.00
Sovče - gostilna Wedam
12.30 - 13.30
Megvarje - LS Megvarje

„Razumem kmeta in delavca“

Tomaž Petek iz Zagorja (občina Žitara vas) kot 8. kandidat na volilni listi Skupnosti južnokoroških kmetov dobro pozna probleme kmetov in delavcev. Mizar po poklicu, vodi kmetijo le še kot „stranski poklic“. Glavno skrb za kmetijo ima žena Ana. V občinskem svetu je predsednik kmetijskega odbora.

Slovenski vestnik: Skupnost južnokoroških kmetov se pojmuje kot zastopnica kmetov v južnokoroškem prostoru, ima pa tudi razumevanje za vse tiste, ki na kmetiji

stojijo le še z eno nogo: za polkmete. Vi ste sam pretežno delavec, kako ocenjujete vaš položaj v okolici?

Tomaž Petek: Z ženo Ano imava v Zagorjah malo kmetijo, obsega le 2 ha. Oskrbuje jo predvsem žena, jaz sam pa se ji posvetim v glavnem le še v petkih popoldne in v sobotah. V resnici sem le še „hobi“-kmet.

Res pa je, da kot delavec in kmet razumem oba sloja bolje. Pri svojih sorodnikih in sosedih vidim, kako se trudijo na svojih zemljiščih in v gozdovih, kljub temu pa so obsojeni na skromen uspeh. Tudi 20 ha posestva je še premalo, ker je samo del teh obdelovalna zemlja. Pri gorskih kmetih vidim, kako jim pada cena za les, kako jim je vzeta možnost za razvoj, ko mleka ne morejo prodajati. Večina ljudi v naši okolici je še vezana na malo kmetijo, na drugi strani pa večina dela v podjetjih od Pliberka, do Rebrce, Sinče vasi, Žitare vasi ali pa kot gozdni delavci. Svoj glavni dohodek imajo po večini že izven kmetije!

Vsak si seveda želi boljše ceno. Za gorske kmete pa bi bilo zelo potrebno, da se jim olajša prodaja mleka. Težka prede mnogim, predvsem ker smo oddaljeni od mesta in nimamo pravih možnosti za prodajo. Letos so bili nekateri iznajdljivi in na razne načine predelujejo sadje. Iščejo tudi možnosti za nove izdelke (kamilice, lan, bob), je pa spet problem prodajanja. Ugodnejše imajo poleti tisti s turističnimi sobami, saj tam lahko prodajo nekaj domačih izdelkov.

SV: Kako se kot občinski odbornik udeležujete v korist kmetom?

Tomaž Petek: Na občini sem odgovoren za kmetijska vprašanja. Tam skušam kmetom pomagati s predavanji in informacijami. V zadnjem času smo imeli predavanje o zadržanju s traktorjem v prometu in o gnojenju, spomladi bomo organizirali raziskovanje zemlje pri posameznih kmetih. Ljudi tudi zanima, kako bi ugodno pršli do kreditov, da si bi lažje posodobili hiše in hleve. Kmečko prebivalstvo pa je tudi še tisto, ki s folklorom in pevsko dejavnostjo skrbi za ohranitev narodnosti.

Tomaž Petek

Na kmetih malo zaslužijo - ob njih pa veliko

Tonči Sturm

Tonči Sturm, p. d. Toman v Svinči vasi, severnovzhodno od Celovca proizvaja predvsem koruzo in semensko žito. Na listi Skupnosti južnokoroških kmetov je uvrščen na 7. mestu.

Slovenski vestnik: Pri srcu ti je domača kmetija, precej se pa zanimaš tudi za splošno agrarno politiko. Pozorno slediš „Zelenim poročilom“, ki jih izdaja ministrstvo za gozdarstvo in kmetijstvo.

Tonči Sturm: Drži, sodelujem tudi pri zbiranju materiala za zeleno poročilo. Predvsem se mi zdi važno, da kmet spozna

svoj dejanski položaj. Iz zelenega poročila ne vzemo samo to, da stalno nazaduje število kmečkega prebivalstva in kmetij in tudi njihova finančna zmogljivost. Poročilo te opomni, da je npr. traktor s 50 konjskimi silami pred dvajsetimi leti stal morda kakih 90.000 šil., sedaj pa okoli 300.000. Cena svinjskega mesa, pa je v istem času ostala enaka.

Kmet je pač v socialni verigi na zadnjem mestu. Iz podatkov lahko razberemo, da kmet „zasluži“ z delom v hlevu na uro 17 šilingov! Njegov „zaslužek“ na polju pa znaša okoli 40 šilingov. Toda dejstvo je, da veliko kmetov svojega položaja v podrobnosti sploh ne pozna. Šele ko napraviš točen letni obračun s pregledom vseh investicij, dajatev, dohodkov, izdatkov... lahko izračunaš, kaj ti je dejansko ostalo.

Tukaj bi treba bilo precej napraviti, da se dvigne družbena zavest kmeta. In tudi ostalo prebivalstvo je treba informirati o položaju kmeta. Naprimer danes ni več mogoče enostavno primerjati premoženja kmeta s premoženjem delavca ali nastav-

ljenca. Kmečko posestvo je enostavno njegovo orodje, ki ga mora imeti, kot ima delavec svoje delovno mesto. Treba je pogledati kaj mu finančno ostane pod črto.

SV: Kako ocenjuješ položaj kmeta v družbi?

Tonči Sturm: Čeprav kmetje štejejo le 8% avstrijskega prebivalstva, politiki pomena kmetov ne bi smeli meriti samo ob njihovem številu. Okoli kmetijstva se suče veliko več denarja, kot zgloda. Ne pozabimo, da npr. tudi industrija, ki proizvaja traktorje, v resnici živi od kmeta. Kmet pa je zadolžen! Mislim, da se nam kmetom ni treba poniževati, saj zagotavljamo v resnici veliko delovnih mest.

Mislim, da v agrarni politiki marsikaj ni v redu. Rad bi, da kdò npr. izračuna, če imajo številne kompenzacijske kupčije, ki vključujejo tudi kmetijske proizvode, v celoti sploh pozitiven rezultat. Marsikaj se importira cenejši, v resnici je pa zaradi teh ali onih subvencij dražji. Je pač tako, da na kmetih malo zaslužijo, ob kmetih pa veliko.

Prireditve

Celovec
ZORA VLADEN - ZAVRNIKOVA
razstavlja na temo Hvalnica stvarstva (Francišek Asiški)
Čas: v torek, 18. novembra 1986, ob 18.00 uri - otvoritev razstave
Kraj: v knjigarni Mohorjeve družbe v Celovcu
Pisnik Herman Vogel bo predstavil svojo novo zbirko Pajčevina in sveder.
Prireditelj: Mohorjeva založba Celovec

Sele
CVETJE HVALEŽNO ODKLANJAMO (Barrash Moore)
Čas: v nedeljo, 16. nov. 1986, ob 19. uri
Kraj: farna dvorana v Selah
Nastopajo: igralci KPD „Smihel“ iz Smihela
Režija: Marjan Belina in Micka Opetnik
Prireditelj: Katoliško prosvetno društvo „Smihel“ iz Smihela

Bilčovs
V Posojilnici Bilčovs razstavljajo v galeriji „BI“ svoje slike otroci, ki obiščejo otroške ure SPD „Bilka“. Razstavo si lahko ogledate v poslovnem času.

Klub Prežihov Voranc prireja TEČAJ SLOVENSČINE ZA ZAČETNIKE
vsak torek ob 19.30 uri, v mali sejni sobi Tarviserstr. 16.
Povabite vaše nemškogovoreče prijatelje!

MENJAVA DENARJA

Stanje v četrtek 13. novembra 1986

Za 100 dinarjev dobite	2.50 šil.
Za 100 dinarjev plačate	3.22 šil.
Za 100 lir dobite	0.99 šil.
Za 100 lir plačate	1.05 šil.
Za 100 mark dobite	694.50 šil.
Za 100 mark plačate	710.80 šil.

Rožek
VEČER DOMAČE PESMI IN GLASBE
Čas: sobota, 15. nov., ob 19.30
Kraj: Kulturna dvorana PRI KOSI na Ravnah
Nastopa: ansambel Korenika, Šmihel
Prireditelj: Kulturno društvo „Peter Markovič“

Žvabek
JUBILEJNI KONCERT ob 5-letnici Suškega okteta
Čas: v soboto, 29. novembra 1986, ob 20.00 uri
Kraj: v Farni dvorani v Žvabeku
Prireditelj: KPD „Drava“ iz Žvabeka
Sodelujejo: MoPZ „Kralj Matjaž“; otroški zbor
Žvabek; Pevsko instrumentalna skupina Žvabek in oktet Suha

Celovec
ČUTNOST SLOVENSkih POKRAJIN
Trio Terlep (Mira Terlep-Omerzel, Mitja Terlep, Beti Jenko) z ljudsko glasbo in pesmimi
Čas: v petek, 14. novembra 1986, ob 20.00 uri
Kraj: Kulturna taberna Pri Joklnu
Prireditelj: Kulturno društvo „Pri Joklnu“

Celovec
KARTUNI IZ TURČIJE - Atila Özer
od 17. do 21. novembra 1986
Otvoritev razstave: v ponedeljek, 17. novembra 1986, ob 19.00 uri
Kraj: v avli celovške Univerze, Universitätsstr. 65
Prireditelj: Österreichische Hochschülerschaft

Blato
Klub KDZ Blato vabi na OTVORITEV KLUBA in zabavo
Čas: v soboto, 22. novembra 1986, ob 20.00 uri
Kraj: Klub KDZ Blato

DOM PROSVETE TINJE
● v petek, 14. novembra, ob 9. uri
PREDAVANJE O AKUPUNKTURI
Predavatelj: dr. med. Marko Šterle, akupunkturolog iz Ljubljane
Kraj: Dom v Tinjah
Kraj: Št. Jakob v Rožu (farna dvorana) ob 19.30 uri
● v soboto, 15. novembra, ob 9. uri
Forum za zdravstvena vprašanja „Z ZDRAVILNIMI RASTLINAMI OZDRAVITI KAŠELJ“
Predava: mag. August Dorn, Celovec

Sentprimoz
KONCERT Mešanega pevskega zbora „Metalka“ iz Ljubljane
Čas: v soboto, 22. novembra 1986, ob 20.00 uri
Kraj: Kulturni dom v Sentprimozu
Prireditelj: SPD „Danica“ v Šentvidu v P. SPD „Vinko Poljanec“ v Škocijanu, Slovensko šolsko društvo v Celovcu, Otroški vrtec v Sentprimozu
Poleg gostujočega zbora nastopajo tudi domače skupine.

Dunaj
TRUBARJEVI DNEVI NA DUNAJU V počastitev 400-letnice smrti Primoža Trubarja
Kraj: Palais Palfy, Josefsplatz 6, 1010 Dunaj
Prireditelj: Kulturno-informativni center SFR Jugoslavije, Avstrijsko-jugoslovansko društvo na Dunaju, Založba „Drava“ Celovec
Pokrovitelj: zvezni minister dr. Heinz Fischer in predsednik Avstrijsko-jugoslovanskega društva ambasador SFRJ dipl. inž. Miloš Krstić
● sredo, 19. novembra 1986, ob 19.00 uri
Predstavitve knjig, ki so izšle ob 400-letnici smrti Primoža Trubarja.
● četrtek, 20. novembra 1986, ob 11.00 uri
Slavnostna akademija
● petek, 21. novembra 1986, ob 19.00 uri
Prazgodba slovenskega filma **Heretik**
Umetniški film o Primožu Trubarju v koprodukciji TV Ljubljana in ORF
● sobota, 22. novembra 1986, ob 15.30
Maček Muri (Kajetan Kovič, Jerko Novak)
Spevoigra za otroke

Kulturna taberna Pri Joklnu vabi na otvoritev razstave risb in gvašev Christofa Šubika „KOŠČKI NOČI“ (Nachtstücke)
v sredo, 19. 11. 1986, ob 20.00
v Kulturni taberni Pri Joklnu (Celovec, 10.-Oktober-Str. 21).

SPD „DANICA“ v Šentvidu SPD „VINKO POLJANEC“ v Škocijanu Slovensko šolsko društvo v Celovcu Otroški vrtec Sentprimoz vabi na KONCERT MEŠANEGA PEVSKEGA ZBORA METALKA IZ LJUBLJANE
v soboto, 22. novembra 1986 ob 20. uri v Kulturnem domu v Sentprimozu.
Poleg gostujočega zbora nastopajo tudi domače skupine.

Rebrca
SREČANJE NARODNOSTNIH MLADINSKIH ORGANIZACIJ 86, na Koroškem
Čas: od petka, 14. novembra, do nedelje, 16. novembra 1986
Kraj: Mladinski center na Rebrci
Sodelujejo mladinske skupine iz Slovenije, Madžarske in Avstrije.

Alpski klub „Obir“ vabi na KATARINSKI PLES
v soboto, 15. nov. 1986 ob 20.00 pri Kovaču na Obirskem. Za ples igra „Wendl trio“.

Globasnica
KONCERT ODMEV MLADIH GLASOV
Prireditelj: Globaški puebi
Čas: v soboto, 15. nov. 1986, ob 20.00 uri
Kraj: v dvorani ljudske šole v Globasnici
Nastopajo: Dekliški zbor iz Sel
Kvartet Smrtnikovih bratov
Duo Honsl in Niko
Globaški puebi

Sonce vzhaja v vzhodu (zapis o delovanju študentov v Gradcu)

KSSG je zbral posadko, med morarji in -icami kar 24 novih kššgjevcev! Vkricali smo se, vzdignili sidro in zapluli po spolzki gladini noči.

Zbral se je zbor, ki poje lepo kot Verdijev jetniški, a stoodstotno svobodno, vodi, zvaja in razvaja ga Roman Verdel, zavajal pa ga že ne bo.

Športni odsek se ni odepil, nasprotno, vse bolj se vključuje v redno klubsko klubovanje, na dveh večerih tedensko igrajo fantki in punčke (končno!), in vadijo telo, da bo ostal duh še tako zdrav ali da bo postal še bolj.

Nedvomni kulturni vrhunec pa je bil zadnji četrtkov večer: branje Maje Haderlap in Janija Oswald, pa nastop „kantavtorjev“ Janeza „Honza“ Gregoriča in Nika Kupperja.

Maji je uspelo restavrirati emocije v naši zangazirani literarni sceni, kar pa naj nikakor ne pomeni, da hodi mimo sveta, di bi bila zabubana vase. Nasprotno: njen notranji svet vse bolj postaja naš vnani.

„Ma ja“ bi Haderlapovi pritrdil po ljubljansko in po koroško oporekal vsakomur, ki bi si drznil trditi, da Oswald ne bi bil pesnik, tako pod geslom „ja ni!“. Njegove formalno dodelane rimane polemike in kritike so mobilizirale toliko odrešujočega smeha, da bo kar postal odrešilen.

Honzl in Niko postajata vse bolj dva glasova v enem telesu, ki s štirimi rokami brenka na dveh kitarah hkrati, kar pa sploh ne zveni pošastno, kakor bi se komu utegnilo dozdevati, ampak nasprotno, nasprotno.

Pravkar nas je dosegla zadnja vest: v KSSG je še prostora za nekaj veslačev, duhovno in duševno podhranjenih študentje oglasite se v Modschingasse 9 ali kar pod 71 2 76!

-fah

Hodiše

V Hodišah oz. Dvorcu smo imeli prireditve Skupna Koroška – Gmeindesames Kärnten. Pokrovitelj je bil župan Schoffengegger, prireditelj se obiskali tudi občinski odborniki, volilni kandidati Smolle in Zwitter in zastopnik naših organizacij Wedenig (NSKS) in D. Kežar (SPZ). Pozdravil jih je predsednik SPD „Zvezda“, Toni Miksche.

Pri sporedu so sodelovali društveni pevski zbor, Volkstanzgruppe Fürnitz, Singkreis Hohe Tauern Mallnitz (ki je zapel tudi slovensko pesem), MGV „Wurzenpass“, Ansambel Jepa. Besedo povezave je imel Herbert Scher, kot pokrovitelj je kratko spregovoril hodiški župan, misli o geslu prireditve pa je povedal Andrej Kajžnik. Ob tem je poudaril, da ves svet hrepeni po mirnem sožitju, za nas pa je menil, da moramo ohraniti narodno zavest. Ustvariti moramo mir v lastni hiši, lastni deželi. O šolskem vprašanju je govornik dejal, da mora šola širiti razumevanje za skupnost, končal pa je v ugotovitvi, da take prireditve pomagajo odpravljati predsodke, medsebojna srečanja pa so nova pot za sožitje.

TRIBUNA BRALCEV – TRIBUNA BRALCEV – TRIBUNA BRALCEV – Es gibt Alternativen

Mit ihren Übersetzungen ermöglichen es mir bekannte, daß ich der politischen Diskussion in eurer Lesetribüne folgen kann. Es wird auch die Grüne Alternative angesprochen. Warum soll man sie wählen? Die Antwort darauf ist eigentlich ganz kurz und bestechend: Seit Bestehen der Republik hat erstmals ein Slowene eine realistische Chance als Sprecher der Minderheiten in das Parlament einzuziehen. Damit hat die Grüne Alternative ein klares Zeichen gesetzt, daß sie von einer „anderen Politik“ nicht nur redet, sondern es auch ernst meint.

Die demokratische Reife eines Landes (einer Gruppe) zeigt sich darin, wie die Minderheiten behandelt werden. Wenn ich nur die Minderheitenpolitik der SPÖ und ÖVP in den letzten Jahren anschau, dann kommen mir die Zweifel am Demokratieverständnis unserer regierenden Parteien. Mir ist es auch unverständlich, daß der Obmann des Zentralverbandes trotz einer eindeutigen Minderheitenfeindlichen Politik in Kärnten für die Integration in die regierenden Parteien plädiert. Sollen die Slowenen auch noch dafür stimmen, daß Trennung in der Schule durchgeführt wird, daß keine zweisprachigen Kindergärten, keine zweisprachigen höherbildenden Fachschulen, keine zweisprachige Schule in Klagenfurt und, und... eingerichtet und somit die Slowenen auch weiterhin in ihren Rechten eingeschränkt werden? Was haben die Slowenen auf Landes- und Bundesebene durch ihre Mitarbeit in der SPÖ oder ÖVP erreicht? Die slowenische Volksgruppe ist heute schlechtergestellt als vor 30 Jahren und unterstützt von den regierenden Parteien geht man daran an den Grundrechten der Slowenen, nämlich der gemeinsamen zweisprachigen Schule zu rütteln.

Was haben die Grünen bis heute für die Slowenen getan? Selbst wenn sie nichts getan hätten (lt. Felix Wieser) so haben sie schon mehr getan als SPÖ und ÖVP, denn die Grünen haben keine Politik gegen die slowenische Volksgruppe gemacht.

Aber als Vertreter der Grünen Alternative weise ich die Pauschalurteile des Obmannes des Zentralverbandes entschieden zurück. Die Alternative Liste hat sich immer vehement für die Rechte der Slowenen eingesetzt. Die Grüne Alternative Liste Freda Meissner-Blau, hat die Kundgebung am 8. 11. 1986 einstimmig unter-

stützt und zur Teilnahme aufgerufen. Es haben auch alle Spitzenkandidaten der Grünen Alternative an der Kundgebung teilgenommen. Wer hat einen Nationalratskandidaten der SPÖ und ÖVP bei der Kundgebung gesehen?

Wenn als Beispiel für die Grünen ein Herr Gasper angeführt wird so möchte ich nur darauf hinweisen, daß Herr Gasper mit anderen gleichgesinnten aus der Grünen Alternative ausgeschlossen ist und eine eigene Liste gründete. Die Grüne Alternative war nämlich nicht bereit von ihren Grundsätzen betreffend die Minderheitenfrage abzugehen, auch wenn dies eine Spaltung bedeutet und damit gleichzeitig Stimmen kostet. Wir sind nicht der Meinung, daß wir uns auch mit minderheitenfeindlichen Gruppierungen (Personen) einigen sollen. Wir nehmen unsere Grundsätze ernst. Die Minderheitenpolitik wird – wie sich in den letzten Jahrzehnten gezeigt hat – von den Politikern der betroffenen Länder bestimmt. Nur durch eine andere Politik kann die minderheitenfeindliche Politik in Kärnten beeinflusst und verändert werden. Die Grüne Alternative – Liste F.M.B., die in Zukunft auch im Parlament die Minderheitenpolitik beeinflussen könnte, wird ihres dazu beitragen.

Ich weiß, daß einige mit Karl Smolle als Sprecher der Minderheiten nicht einverstanden sind. Aber muß nicht jeder, dem es um die Sache geht, eingestehen, daß es besser ist einen Sprecher der Minderheiten im Parlament zu haben, als keinen?

Abschließend noch ein Argument, warum die Grüne Alternative wählen. Die große Koalition ist so gut wie beschlossen. Wenn die Grüne Alternative Liste Freda Meissner-Blau nicht genügend Stimmen bekommen sollte, droht die FPÖ unter Jörg Haider als einzige Opposition! Schon um das zu verhindern, muß man die Grüne Alternative-Liste F.M.B. wählen.

Dr. Sepp Brugger, AL Kärnten

Čestitamo!

Pred kratkim je na graški univerzi uspešno zaključil študij medicine Alojz Kolek, doma iz Šmarjete pri Pliberku.

Novemu doktorju medicine čestitamo za uspešen zaključek študija in mu želimo, da bi med svojimi rojaki dobil delovno mesto ter da bi svoj ljubljani poklic izvajal v zadovoljstvo vseh, ki potrebujejo pomoč zdravnika.

Pevski koncert na Obirskem

V soboto zvečer se je zbralo lepo število poslušalcev v Kovačevi dvorani na Obirskem. SPD „Valentin Polanšek“ je vabilo na koncert domačega ženskega okteta ter vokalnega kvinteta iz St. Lipša. Predsednik društva, dr. Gusti Brumnik, je med poslušalci pozdravil podpredsednika SPZ Hanzija Weissa. Dr. Brumnik je tudi opozoril na to, da se moramo vsi skupaj zavezovati za obstoj dvojezične šole, ki je dejansko ogrožena. Predsednik se je spomnil tudi prerane smrti tovariša Zaucerja-Matjaža. Z njim so se društveniki še pred kratkim srečali v Ljubljani, saj je on bil tisti, ki je tudi stremel za tem, da se stiki med Slovenci tu in okraj meje še izboljšajo. Bil je tudi večkrat na Obirskem, saj je v ta kraj še posebno rad prišel, ker je bil v času NOB velikokrat v tej dolini. Prav posebno pa je dr. Brumnik pozdravil Janeza Boleta, ki je prevzel vodstvo Obirskega ženskega okteta. Bole z oktetom sedaj pripravlja izid tretje plošče.

Hanzi Weiss pa je društvu podaril 1200 kaset, s posnetki pesmi Valentina Polanška, ki so izšle pod imenom „Grape in sonce“. Na tej kaseti so posnetki obeh prejšnjih plošč. Izkupiček je namenjen za Obirski ženski oktet.

Tov. Bole je nato prevzel vodstvo in oktet je začel s prepevanjem. Na sporedu so bila same Polanškove pesmi, med njimi tudi nekatere, ki jih je publika prvič slišala. Vsako pesem pa je tov. Bole tudi recital. Korajžno so zapeli tudi Šentlipški fantje – vokalni kvintet. Pavli je navses še povedal kako smešno, da so se poslušalci lahko tudi iz srea nasmejali.

Odprto pismo – Offener Brief

Po tiskovni konferenci, ki jo je prejšnji teden priredil nadstrankarski komite za obrambo dvojezične šole najprej v Celovcu in potem še na Dunaju, so bili govorniki tega komiteja tarča žolčnih napadov in kritik. Predvsem deželni sekretar koroške SPÖ, dr. Peter Ambrozy, je v tej zvezi univ. prof. dr. Peter Gstettnerju in Teodorju Domeju očital, da sta blatila Koroško in žalila njeno prebivalstvo, ko sta opozorila, da je na Koroškem v zadnjih letih opaziti nevarne pojave nemškega nacionalizma in desnega ekstremizma.

Na te očitke sta Gstettner in Domej odgovorila v „odprtem pismu“, ki sta ga dr. Ambrozyju poslala še pred sobotno „verigo miru“, na katero sta ga povabila. Pismo se glasi:

Sehr geehrter Herr Dr. Ambrozy, Ihren Äußerungen gegenüber der Presse ist zu entnehmen, daß sie unsere Einschätzung nicht teilen, daß sich in Kärnten in den letzten Jahren ein gefährlicher Trend zum Rechtsradikalismus und Deutschnationalismus ungehindert breit machen konnte.

Wir wären sehr neugierig zu erfahren, welche Erklärungen Sie dafür haben, daß sich in diesem Zeitraum zwar die Agitation des KHD und die Diffamierung der slowenischen Sprache hat voll entfalten können, im Minderheitenschutz dagegen keinerlei Fortschritte gemacht wurden. Im Gegenteil: Heute sind wir schon so weit, daß wir die Reste des einstmals vorbildlichen zweisprachigen Schulwesens gegen die Trennungspolitik verteidigen und schützen müssen.

Mit einer einfachen Schuldzuweisung für diese Entwicklung an den KHD ist es sicher nicht getan. Wir erwarten uns, daß die Kärntner Landtagsparteien einmal überlegen, welchen Anteil sie selbst am Zustandekommen der gegenwärtigen Spannungen haben. So würden wir z. B. gerne hören, weshalb die Landtagsparteien zu keinem Zeitpunkt den Falschmeldungen und der Hetzpropaganda im „Ruf der Heimat“ entgegengetreten sind – und zwar öffentlich! Uns würde ferner interessieren, weshalb die Landtagsparteien nie inhaltlich – und zwar entschieden – das Trennungsbegehren zurückgewiesen haben? Wir möchten wissen, wann sich überhaupt einmal die Landtagsparteien schützend vor die slowenische Volksgruppe gestellt haben, so daß die Minderheit das Gefühl

haben hätte können, es gäbe einen „Minderheitenschutz“ in Kärnten.

Wir glauben deshalb, daß die Kärntner SPÖ moralisch nicht das Recht hat, im Wahlkampf jetzt diejenigen anzuprangern, die auf diese Mißstände hinweisen. Wieso kritisieren Sie nicht die, die Mißstände verursacht haben und weiterhin verursachen? Wer „verunglimpft“ den Kärnten wirklich und schädigt den Ruf dieses Landes? Tut dies derjenige, der Eltern und Kinder beider Volksgruppen gegeneinander aufhetzt und die zweite Landessprache abwertet, oder tut dies der, der für Zweisprachigkeit, Verständigung und Toleranz eintritt?

In diesem Sinne laden wir Sie ein, daß Sie sich am 8. 11. 1986 an unserer FRIEDENS-KETTE (ab 12 Uhr, rund um die Landesregierung) beteiligen und damit zum Ausdruck bringen, daß Sie die Anliegen der Zukunft, die fraglos der Jugend und dem friedlichen Zusammenleben gehören, persönlich unterstützen.

Vielleicht gelingt es Ihnen für einige Zeit dort – „Hand in Hand“ mit der Jugend und dem breiten Anhängerkreis unserer Idee – parteipolitische Taktik zurückzustellen und Wahlkampfüberlegungen zu vergessen. Die vorbehaltlose Solidarität der Sozialistischen Jugend zeigt, daß es dazu keines gesonderten Appells an den persönlichen Mut oder an die Zivilcourage bedarf.

Bitte betrachten Sie dieses Schreiben als einen „offenen Brief“, auf den wir auch gerne eine Antwort hätten.

Mit freundlichen Grüßen

Dr. Peter Gstettner
Teodor Domej

Opomba uredništva

V rubriki „Tribuna bralcev“ objavljamo od časa do časa dopise, ki jih prejemamo za objavo v našem listu. Pri tem izrecno poudarjamo, da v posameznih prispevkih izraženo mnenje ni nujno tudi mnenje uredništva.

Slovenci v Handkejevi viziji

Nova knjiga Petra Handkeja „Ponovitev“ pripoveduje o slovenskem jeziku, slovenskem krasu, slovenski preteklosti

Nova knjiga Petra Handkeja! To je skoraj v vsaj Evropi, kolikor berem nekatere časopise, že nekaj dogodek; v vseh velikih kulturnih središčih (Pariz, London) se namreč o njegovih delih govori, saj je prevodov v jezike evropskih narodov razmeroma veliko, tako da je najbrž moč reči, da je Peter Handke eden najpomembnejših evropskih pisateljev – gotovo vsaj svoje generacije, če ne kaj več.

Zdaj je tu spet nova knjiga tega avtorja, o katerem lahko beremo, da se ima kar za „koroškega Slovence“ v Avstriji. Že to je za tistega, ki mu je primarno literarno zanimanje naravnano v slovensko literaturo, nekaj zelo presenetljivega in vabljivega. Seveda je Handke, ne glede na takšno izjavo, avstrijski (nemški) pisatelj, ali kako bi ga pravilneje označil, toda njegovo poreklo je najbrž avstrijsko nemškemu habitusu njegovih

del, hote ali ne, prispevalo nekaj „slovenskega“, nekaj tistega, kar je nemara značilno (tipično?) za slovensko literaturo. Torej morajo njegova dela zanimati tudi tistega, ki se „primarno“ zanima za slovensko pisanje, še zlasti, ker vemo, da je v nekatera svoja besedila že doslej vpletal bodisi usode slovenskega človeka (npr. v pripovedi Žalost onkraj sanj) ali misli iz slovenske literature (npr. v poetični drami Čez vasi).

Njegova nova proza oziroma novo epsko delo Ponovitev (nem.: Die Wiederholung, pravkar izšlo pri znani založbi Suhrkamp v Frankfurtu ob Maini) pa je v tem kontekstu nekaj posebnega, za spremljevalca, recimo, slovenskih literarnih zgodb, nekaj izrednega. Handke je, pogojno rečeno, napisal „slovenski tekst“, kakršnega slovenska literatura ne pozna. Pogojno rečeno: kajti Ponovitev je

seveda nemška (avstrijska) knjiga, saj jo je lahko napisal le izjemno senzibilni in v duhu avstrijskonemškega duha in humanizma „šolani“ avtor. Toda ta knjiga pripoveduje o Slovencih in slovenskem jeziku; na podlagi izkušnje s tem jezikom je pripovedovalec izoblikoval tudi določena spoznanja, nekakšne utopične „rešitve“ ali nekakšno „vizijo“ izhoda iz osebne zagate, s tem pa ne samo zase. Ni treba posebej poudarjati, da je ob tem zapisal nemalo misli o slovenskem jeziku, predvsem pa še o koroških Slovencih...

O Koroških Slovencih: ubesedil je njihovo usodo, čeprav Ponovitev ni kašna tradicionalna pripoved, ki bi govorila o „značajih“, „socialni pogojenosti“ in vsem tistim, kar se imenuje praktična politika. Handkeja menda že od nekdanj (čeprav ne morem reči, da sem prebral vsa nje-

gova dela) zanima zgolj človekova eksistenca, tisto, o čemer je možno zgolj literarno, pesniško mišljenje, kar je torej, obenem nekaj sila izmuzljivega, nenehno ogroženega, a obenem očarljivega, protislovnega itd., itd.

Sicer pa naj kratko obnovim vnanjo podobo knjige: „Četrto stoletje ali en dan je minil, odkar sem, na sledi za svojim pogrešanim bratom, prispel na Jesenice,“ se glasi prvi stavek knjige, ki je v glavnem napisana v prvi osebi; isti pripovedovalec, ki je napisal prvi stavek, Filip Kopal, potlej v veliki retrospektivi, iz četrstoletne oddaljenosti od dneva, ko je prišel na Jesenice, pripoveduje o sebi in svoji družini: ostarelem očetu Gregorju Kobalu in duševno „zmedenih“ sestri: živijo v Rinkenbergu (Voggrah), med koroškimi Slovenci, pravzaprav po očetovi strani sami Slovenci... Družina Kopal je, kot piše pripovedovalec, naslednica „Gregorja Kobala, vodje tolminskega kmečkega punta. Njegovi potomci naj bi bili po njegovi usmrtitvi pregnani iz Soške doline, in

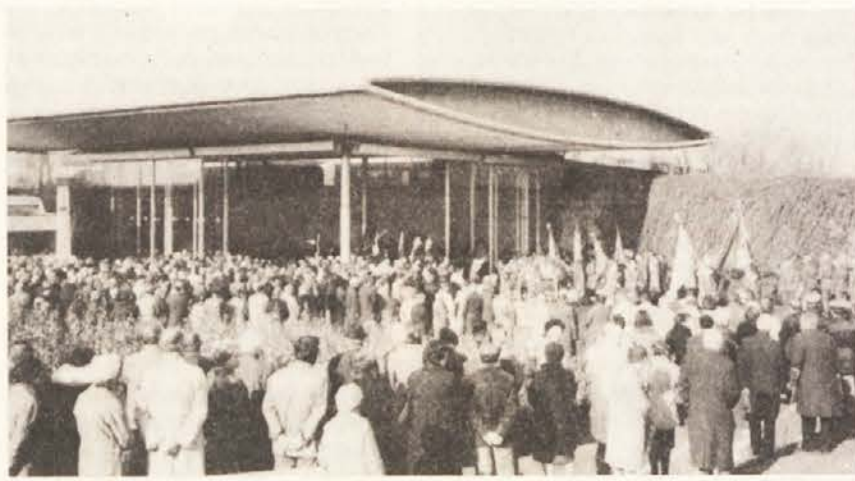
enega izmed njih naj bi bilo zaneslo čez Karavanke na Koroško,“ pravi Filip Kopal, ki potlej skuša pripovedovati o vseh članih družine: o očetu, se pravi potomcu Gregorja Kobala, o bratu, ki se je izgubil v drugi vojni in nosil ime Gregor, o materi, ki je nemškega rodu, a slovenstvu naklonjena, o sestri, ki jo nesrečna ljubezen duševno zmede... Toda v prvi vrsti Filip pripoveduje o sebi, o svojem pripovedovanju, t. j.: pisanju in doživljanju slovenskih besed in slovenskega sveta tostran Karavank, kamor se odpravi iz Jesenic, namreč v Bohinj in na Kras, ne da bi nazadnje v resnici našel „pogrešanega brata“; vendar najde, če se lahko tako reče, samega sebe: najde skozi izgubljeni jezik in izgubljene besede, vgrajene ali zapisane v zapuščini svojega brata, ki je pred vojno študiral v Mariboru in se v Rinkenbergu vračal kot prepričan Slovenec, zavzemajoč se za slovenski jezik, v katerem je pisal razprave o sadjarstvu in še čem in ki jih Filip Kopal bere na svojem popotovanju po Sloveniji. (se nadaljuje)

Postal nam je legenda...

Slovo od Pavla Žaucerja-Matjaža

Ko smo se minuli teden na ljubljanskih Žalah poslavljali od našega Matjaža, smo šele prav spoznali, kaj smo izgubili z njegovo smrtjo. Nepregledna množica poleg njegovih svojcev nešteti njegovi nekdanji soborci, sodelavci, prijatelji in znanci, je bolj kot vsaka beseda pričala o tem, kako je bil ves naš, kako se nam je vtisnil v srca, koliko hvaležnosti mu dolgujemo za njegovo delo, kako globoka je vrzel, ki je nastala po njegovem odhodu.

V imenu zamejske Koroške je besede slovesa spregovoril predsednik ZSO Feliks Wieser, ki je med drugim dejal: Matjaž ni spal pod Peco, ni čakal odrešiteljev. Kot prekaljen komunist je stopil na čelo in okoli njega je završala vojska brezpravnih, puntarskih koroških ljudi. V tistih usodnih dneh koroškega človeka, ko se je partizanstvo razmahnilo tudi na Koroškem, je bil zgled koroškimi knapom, holcarjem, kmetom, kulturnim delavcem, ki so mu sledili v neomajni veri, da hodijo z njim proti

soncu – kajti vedno je veroval v človeka, ponosno in korajžno je gledal v nove zarje. Sedaj je sredi dela omahnil v smrt, a zapustil nam je bogastvo – neskončno ljubezen do domovine in koroškega človeka. To bogastvo bomo čuvali, ko bomo morali z velikimi naporji nadaljevati svoje delo. Iz njegovega zgleda pa nam bodo rasli novi Matjaži, ki bodo varovali nje-

govo dediščino, da bo ponosna v spomin nanj.

Tudi drugi govorniki – Jože Knez-Kolja za družbenopolitične organizacije in ustanove Slovenije, Andrej Logar za koroško regijo, zastopnik Gašperjeve bralne značke – so v izbranih besedah orisali lik Matjaža, ki je že za časa življenja postal legenda in nam bo ostal v nepozabnem spominu kot podoba koroške zvestobe in koroškega upanja. S partizansko pesmijo se mu je poklonil ljubljanski partizanski pevski zbor. In nismo se sramovali solz, ki so nam privrele v oči, ko se je Koroški partizanski pevski zbor, pomnožen s pevskami in pevci drugih naših zborov, poslavljaj v imenu ljudi ob Zilji, v Rožu in Podjuni ter mu s pesmijo izrekel zahvalo za njegovo ljubezen, njegovo zvestobo, njegovo žrtvovanje.

Slovo od našega Matjaža je bilo zares pretresljivo, a bilo je obenem tudi izraz naše oblube, da mu bomo ohranili časten in hvaležen spomin – kajti ostal nam ob trajen vzor.

Rado Janežič

Tovarišu in prijatelju v slovo

Smrt Pavleta Žaucerja, našega koroškega Matjaža, nas je hudo prizadela. Matjaža so poznali Zilja, Rož in Podjuna; povsod so ga naši ljudje spoštovali, povsod so ga imeli radi.

Še preden sem ga osebno spoznal v začetku 80-tih let, sem vedel za Matjaža. Bral sem o njem v Gašperjevih Gamsih, več sem zvedel o njem iz spoštljivega pripovedovanja njegovih koroških soborcev, izseljencev, prijateljev. Dostokrat sem se spraševal, odkod ta njegova priljubljenost, odkod to spoštovanje. Kajti Matjaž pri svojih soborcih ni bil le priljubljen, temveč je bil karizmatična osebnost, avtoriteta v najboljšem pomenu besede.

Ko sem pričel s proučevanjem polpretekle partizanske in izseljeniške zgodovine koroških Slovencev, sem Matjaža kmalu tudi osebno spoznal. Sprva na uredniških sejah Vestnika koroških partizanov, v katerega odbor me je predlagal prav Matjaž; nato tudi ob raznih sestankih, kjer smo operativno uresničevali Matjaževe pobude in predloge, kot npr. zbornik koroških Slovencev v Avstriji včeraj in danes, Gašperjevo bralno značko, pomnike NOB in še mnogo več.

Ob vseh teh sestankih, ki sva jih dostokrat nadaljevala v zasebnem vzdušju bodisi na Livarski v Ljubljani bodisi pri nas na Koroškem, sem šele prav spoznal Matjaža, njegovo obzor-

je, njegov značaj in njegovo prizadevanje za Koroško – in razumel sem, da mora biti človek s tako toplino, s takim humanizmom in tako kulturnostjo, (najvažnejše orožje mu je bila namreč prepričljiva beseda), pač priljubljen, priznan in spoštovan.

Ob takih priložnostih nisem spoznal le njegove neomajne ljubezni do Koroške, do našega človeka, temveč tudi vsaj odlomke iz njegovega življenja, ki so mi potrdili moj vtis, da je bil izjemna osebnost.

Spoštovanje do človeka, boj za narodnostno, socialno in gospodarsko enakopravnost so ga že v mladih letih pripeljali v komunistično gibanje, kateremu je ostal zvest nad 50 let, do svoje smrti.

Toda Matjaž kot član partije nikoli ni bil epologet le-te, temveč si je ohranil svojo kritičnost in samokritičnost; ni bil človek fraz in prav zaradi tega v svojih izjavah tudi tako verodostojen. Svojim idejnopolitičnim načelom in svoji humanistični viziji je ostal zvest. Preračunanega taktiziranja ni poznal, tudi tedaj ne, ko bi se s takim ravnanjem prihranil marsikatero bol. S to svojo vrlino je kdaj naltel tudi na nerazumevanje.

Matjaž je bil od konca leta 1942 vodilni funkcionar narodnoosvobodilnega boja na Koroškem. Kljub grozotam in krutosti vojne je moral na Koroškem doživeti nekaj izredne-

ga, kar ga je usmerilo za celo življenje in mu vtilo ljubezen do te dežele, ljubezen do naših ljudi. Vse svoje povojno življenje je posvetil koroškemu Slovincem in njihovemu boju za narodnostno enakopravnost.

Avstrijska zgodovinarja Haas in Stuhlfarrer pravita: Ko bodo nekoč pisali zgodovino avstrijskega odporiškega gibanja, bodo spoznali, da je bistven del le-tega antifašistični odpor koroških Slovencev. Ravno v tem vidim posebne in neizbrisne zasluge Pavleta Žaucerja-Matjaža. Prvič kot aktivnega soustvarjalca te zgodovine, in drugič kot tistega, ki je začel zbirati vire o partizanstvu na Koroškem, kot iniciatorja pisanja te zgodovine in nenazadnje kot tistega, ki je vednost o koroških Slovincih, o njihovi zgodovini in njihovem boju za narodnostni obstoj, z Gašperjevo bralno značko začel širiti med najmlajšimi rodovi tu in onstran meje.

Dragi Matjaž!

Tvoja skrb je veljala Koroški, tudi če se le-ta kdaj pa kdaj tvojemu prizadevanju ni odzvala v zadostni meri. Če je tvoja tovarišica iz partizanskih dni, Olga Kastelic-Marjetka, ob tvoji smrti zapisala, da si bil zahteven do sebe in zato tudi do svojih sodelavcev, moramo priznati, da si nam koroškimi sodelavcem bil prizanesljiv. „Taki so pač Korošci,“ si očetovsko ljubeznivo opravičeval enega ali drugega izmed nas.

Vemo, da je tvoja smrt zapustila veliko vrzel, ki je ne bo moč izpolniti. Toda tvoje ugledno delo je danes neizbrisno med nami. Spomin nate bo ostal živ, spodbujal nas bo in nam dajal poguma. Kajti s svojim doslednim življenjem si nam zapustil oporoko.

Marjan Sturm

Plamenica upora

(ob smrti Pavleta Žaucerja-Matjaža)

Ko človek omahne,
se ne tresejo gore,
le srca drhte,
se v žalosti sklanjajo glave
in misel z boleštjo
po poti mrtvega gre...
In spet je med nami –
živ v spominu.

To si ti, naš Matjaž,
naš tu in onstran Karavank,
ti, ki si v času groze in smrti
s svojim ljudstvom vstal
in s plamenico upora
med nas na Koroško prišel,
ti, ki si veroval
v človečnost človeka.

Gašper, Boštjan, Ahac,
Lenart, Jelka, Rok in Tomaž –
junaki naših grap, gora in dolin
s tabo so šli
v boj zoper krivico,
skozi pekel sovraštva,
skozi krutost uničujočih zim,
soncu svobode naproti...

In dan velike zmage
si z nami slavil,
z nami ostal si v času
moreče tuge –
in nas spet bodril,
v zarji humanosti
našo rešitev odkrival.

Zdaj, ko si za vedno odšel,
ko je zemlja sprejela,
kar ji je človek dolžan,
tvoj ideal naša srca prevzema,
dojemamo težo tvojih besed:
njihova misel
vznika širom slovenskih poljan!

Andrej Kokot

Našemu Matjažu!

Zaječale so kapelške grape, jek se je odbil od Svinje planine, stisnilo nas je v Podjuni, boleče je odjeknilo po Rožu, melanholična Zilja se je še bolj zgrbila vase. V bolečino se je zavila tvoja Slovenska Koroška, tvoj narod razcefran med mrzlimi hrasti, prepihan od severnega vetra, prebičan s sovražnimi pogledi. Kdo nam bo sedaj izrekel kleno besedo tolažbe, kdo nam bo pomagal iskati pravo pot v labirintu prevar in mržnje?

Nedoumljiva je tvoja usoda, neizrekljiva je naša izguba. Kdo se bo ponosno kot steber, kot viharnik postavil v obrambo naše lipe, da ji tuji meč ne bo pregloboko ranil mehkega debla?

Bil si naš Matjaž, prišel si med nas, ko nam je bilo najhuje. Izdril si meč spečem Matjažu iz Pece in okrog tebe je završala vojska ponižanih brezpravnežev, kot nekoč pred stoletji okrog kmeta Matije na Zilji in okrog Gubca kmečki puntarji. Vodil si to vojsko s preudarnim duhom, jo oplemenitil z idejo, da je manj strašna noč v črne zemlje krili, kot so pod svetlim soncem sužnji dnovi. Bil si kot mati, ki zna utolažiti jok; bil pa si tudi oče, ki s svojim zgledom vlije poguma preplašenim otrokom, da brez vprašanj gredo za njim. V tistih dneh si bil tak zgled našemu Gašperju, Lenartu, Tomažu, Johanu, Jelki, Marjetki, Zali, Miri, Jankotu. Lucu in Stankotu in še mnogim drugim, ki so ti sledili v neomajni veri, da hodijo s teboj proti soncu. A sonce so zakrili sivi oblaki, zato si ostal z nami. Do konca. Čas in tvoje delo sta te olikovala v simbol mnogim mlajšim. Prevzemamo vlogo

Matjaža iz tistih dni in iz vsega tvojega obdobja.

Kar se ni uresničilo Gašperju, si doživel ti. Bil si naš zvesti spremljevalec ob našem nastajanju, ob prvih nastopih, ob težavah in uspehih. Tudi zaradi tebe nam naša partizanska pesem odločneje zazveni, ima večjo prodornost in odmevnost.

Ko smo v letošnjem septembru skupaj podoživljali nastanek revolucionarnega osvobodilnega boja podjarmljenih, si zaživel znova. Tam v daljni Šumadiji, kamor te je z mamo odnesel severni veter, smo te še enkrat spoznavali. Videli smo te med šumadijskimi partizani, kako si se poslovlil od svoje matere. Bilo je zadnje slovo. Nikoli ni doživela svobode. Videli smo, kako braniš Užiško republiko, simbol svobode, kako vstopaš v Cankarjevo četo in se z njo preko Zlatibora in Igmana prebijaš proti nam, da zaneseš iskro upora tudi med brate na Koroško. Na vsakem koraku smo čutili tvojo sled, doživeli ljubezen tvojo, se greti ob njej. Le kaj si doživljal, ko si se v naši družbi poklonil grobu svoje matere, ko si se objel s soborci, ko si se poslavljaj od nas in vsakemu posebej stisnil roko? Ne vemo, čutimo pa, da te je stisnilo v srcu od ponosa, da tvoja prehojena pot ni bila zaman.

S tvojim zgledom nam rastejo novi Matjaži, ki bodo ohranili tvojo dediščino, da bo ponosna v spominu nate. Mirno spi, dragi Matjaž!

za Koroški partizanski
pevski zbor
Jože Rovšek

Kakor vse svoje življenje sredi ljudi, tako je Matjaž še kratko pred smrtjo preživel nekaj dni med pevskami in pevci Koroškega partizanskega pevskega zbora, ki jih je spremljal na turneji po Srbiji in Bosni.

Ob smrti našega dragega moža, očeta in deda
inž. Pavla Žaucerja Matjaža
ste premnogi čustvovali z nami. Vsem iskrena hvala!

Andrina-Irena, Matjaž, Alenka, Lado in vnuki

RADIO
TELEVIZIJA

AVSTRIJA 1

TV **Petek, 14. 11.:** 9.00 Poročila – 9.05 Ljudje in živali – 9.30 Ruščina – 10.00 Šolska oddaja – 10.15 Tehnike upodabljajoče umetnosti – 10.30 Tiho prosijo moje pesmi, avstrijski film – 11.55 1200 milj skozi Aljasko – 12.00 Poročila in ozadja – 13.00 Poročila – 16.30 Za otroke – 17.05 Niklaas, deček iz Flandrije – 17.30 Mala nogometna enajsterica in njene težave – 17.55 Otrokom za lahko noč – 18.00 Slike iz Avstrije – 18.30 Mi, družinska oddaja – 18.53 Oddaja delavske zbornice – 19.00 Avstrija danes – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Stari – 21.15 Modna revija – 21.20 V najboljši družbi – 22.05 Romanje v Meko.

Sobota, 15. 11.: 9.00 Poročila – 9.05 Italijanska – 9.35 Francoščina – 10.05 Ruščina – 10.35 Film – 12.20 Priča časa – 13.05 Poročila – 14.30 Zaroka ob Wolfgangskem jezeru, avstrijski film – 16.00 Nils Holgersson – 16.25 Otroci iz Doline milinov – 17.05 Otroci sprašujejo – 17.30 Ptičje strašilo – 17.55 Otrokom za lahko noč – 18.00 Tedenski pregled sporeda – 18.25 Veselo v soboto – 19.00 Avstrija danes – 19.30 Čas v sliki – 19.55 Šport – 20.15 Štirje proti Wiliju – 22.05 Šport – 22.40 Živo pisano z glasbo – 23.25 Solid Gold, ameriška hit-parada.

Nedelja, 16. 11.: 9.00 Pogovor z novinarji – 14.55 Obzidje Malapage, italijansko-francoski film – 16.25 Listamo v silkanici – 16.40 Alice v čudežni deželi – 17.05 Lev v škattli – 17.35 Helmi, prometna vzgoja za otroke – 17.40 Seniorski klub – 18.25 Poglej in ugani – 18.30 Mi, družinska oddaja – 19.00 Slike iz Avstrije – 19.30 Čas v sliki – 19.50 Šport – 20.15 Argumenti – 21.50 Oberon, Webrova opera.

Ponedeljek, 17. 11.: 9.00 Poročila – 9.05 Ljudje in živali – 9.30 Kuharsko omizje – 10.00 V odpadkih so surovine – 10.30 Argumenti – 12.00 O mleku in mlečni izdelki – 13.00 Poročila – 16.30 Za otroke – 17.05 Calimero – 17.30 V svetu divjih živali – 17.55 Otrokom za lahko noč – 18.00 Slike iz Avstrije – 18.30 Mi, družinska oddaja – 19.00 Avstrija danes – 19.30 Čas v sliki – 19.55 Šport – 21.08 Kuharski mojstri – 21.15 Rekvjem za tata, kriminalka – 22.00 Najlepši avtomobili sveta – 22.05 Cita, avstrijska cesarica – 23.05 Za pisalno mizo – 23.25 Poročila.

Torek, 18. 11.: 9.00 Poročila – 9.05 Ljudje in živali – 9.30 Italijanska – 10.00 Nastajanje knjige – 10.15 Glasbeni instrumenti – 10.30 Zaroka ob Wolfgangskem jezeru, avstrijski film – 12.10 Šport – 13.00 Poročila – 16.30 Za otroke – 17.05 Čebelica Maja – 17.30 Oddaja z miško – 17.55 Otrokom za lahko noč – 18.00 Slike iz Avstrije – 18.30 Mi, družinska oddaja – 19.00 Avstrija danes – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Inozemski report – 21.08 Poglej in ugani – 21.15 Dallas – 22.00 Otroci velemesta – 22.45 Galerija – 23.15 Petrocelli.

SLOVENSKE ODDAJE
AVSTRIJSKEGA RADIA
Vsak dan od 18.10 – 19.00

Petek, 14. 11.: Koroški avtorji:
Janko Ferik – pospeševalna nagrada dežele
ORF-akademija:
Jezikovni pogovor (J. Messner)
Koroški liki: Koroški kmečki panti (R. Vospernik)

Sobota, 15. 11.: Duhovni nagovor
Voščila

Nedelja, 16. 11.: Želeli ste,
poslušajte!

Ponedeljek, 17. 11.: Mi smo jagri
V živo z Blata pri Pliberku

Torek, 18. 11.: Ženski magacin

Sreda, 19. 11.: Spomini na
Zofko Kvedrovo, veliko
slovensko pisateljico

Četrtek, 20. 11.: Rož – Podjuna – Zila

Petek, 21. 11.: O, Podjuna – Pliberk
v pesmi in besedi.
(Neposredni prenos iz Vogrč).

Sreda, 19. 11.: 9.00 Poročila – 9.05 Ljudje in živali – 9.30 Francoščina – 10.00 Gospodinjstvo nekoč in danes – 10.15 Kaj lahko postanem? – 10.30 Obzidje Malapage, italijansko-francoski film – 11.45 Ponočni sprehajalec – 12.10 Inozemski report – 13.00 Poročila – 16.30 Novi gost, lutkovni cirkus – 17.05 Risanke – 17.30 Sipe iz drugega nadstropja – 17.55 Otrokom za lahko noč – 18.00 Slike iz Avstrije – 18.30 Mi, družinska oddaja – 19.00 Avstrija danes – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Ko je ugasnila luč, ameriški film – 21.45 Glasbena scena '86 – 22.30 Lemingi, film.

Četrtek, 20. 11.: 9.00 Poročila – 9.05 Ljudje in živali – 9.30 Dežela in ljudje – 10.00 Prometna vzgoja: Varnost v temi – 10.15 Šolska oddaja – 10.30 Razbojnik iz Louisiane, ameriški film – 12.30 Seniorski klub – 13.15 Poročila – 16.30 Za otroke – 17.05 Mali zmaj – 17.30 1:0 za otroke – 17.55 Otrokom za lahko noč – 18.00 Slike iz Avstrije – 18.30 Mi, družinska oddaja – 19.00 Avstrija danes – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Oddaja s Petrom Alexandrom – 21.50 Nogomet in toto – 22.20 Lemingi, film.

AVSTRIJA 2

TV **Petek, 14. 11.:** 16.20 Bolnišnica na robu mesta – 17.15 Srečanje z živalmi in ljudmi – 18.00 Tedenski obzornik – 18.30 Simon Templar – 19.30 Čas v sliki – 20.15 O mleku in mlečnih izdelkih – 21.15 Čas v sliki – 21.35 Kulturne vesti – 21.45 Šport – 22.15 Banditi na razpotju, ameriški film – 23.40 Adamovi.

Sobota, 15. 11.: 14.45 Tedenski pregled sporeda – 15.15 Vaša glasbena želja – 16.00 Ekspedicija v živalski svet – 16.45 Obrazi Evrope – 17.00 Ljuba družina – 17.45 Živali iščejo dom – 18.00 Pan-optikum – 18.25 Nogomet – 19.00 Za prijatelje filma – 19.30 Gershwin-gala – 21.00 Opica pozimi, francoski film – 22.40 Skrivnost črnih rokavic, nemško-italijanski film.

Nedelja, 16. 11.: 9.00 Poročila – 9.05 Rdeči panter – 9.30 Klic velikega volka, ameriški film – 11.20 Posvetna glasba Johanna S. Bacha – 15.00 Sportno popoldne – 16.55 Ali ljubite klasiko? – 17.40 Zabavna oddaja – 18.25 Poglej in ugani – 18.30 Brez nagobčnika, mladinski magazin – 19.25 Novo v kinu.

Ponedeljek, 17. 11.: 17.30 Biologija – 18.00 Lindenstraße – 18.30 Simon Templar – 19.15 Glasbeniki jutrišnjega dne – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Izposojeni dedek – 21.08 Kuharski mojstri – 21.15 Čas v sliki – 21.35 Kulturne vesti – 21.45 Šiling – 22.05 Otoki v reki, ameriški film – 23.45 Poročila.

Torek, 18. 11.: 17.00 Kaj lahko postanemo? – 17.15 Šolska oddaja – 18.00 Kviz z otroci – 18.30 Simon Templar – 19.15 Glasbeniki jutrišnjega dne – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Vse ali nič – 21.08 Poglej in ugani – 21.15 Čas v sliki – 21.35 Kulturne vesti – 21.45 Klub 2.

Sreda, 19. 11.: 17.00 Zdravje, temelj življenja – 17.30 Dežela in ljudje – 18.00 Poznana divjina: Kiti v Karibiki – 18.30 Simon Templar – 19.15 Glasbeniki jutrišnjega dne – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Umor v Wurlitzergasse – 21.15 Čas v sliki – 21.35 Kulturne vesti – 21.45 Jemen, izgubljeni raj – 22.30 Sedem zlatih mož, italijanski film.

Četrtek, 20. 11.: 17.05 Daleč od raja – 18.00 Pisani svet „konjičkov“ – 18.30 Simon Templar – 19.15 Glasbeniki jutrišnjega dne – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Poročila in ozadja – 21.15 Čas v sliki – 21.35 Kulturne vesti – 21.50 Klub 2.

LJUBLJANA

TV **Petek, 14. 11.:** 9.00 Tednik – 10.00 Po belih in črnih tipkah – 16.00 Mozaik – 17.30 Poročila – 17.35 M. Matošec: Maček – 17.50 Zgodbe modrega telefona – 18.15 Pred izbiro poklica – 18.45 Risanka – 19.00 Obzornik ljubljanskega območja – 19.30 Dnevnik – 19.55 Vreme – 20.05 Novi Pacifik – 21.10 Hollywoodčanke – 22.00 Dnevnik – 22.20 Poročna koračnica, italijanski film.

Sobota, 15. 11.: 8.00 Poročila – 8.05 Ringaraja v živalskem vrtu – 8.20 Slovenske ljudske pravljice – 8.45 Že oglašja se klopotec – 9.00 Smogovci – 9.30 Periskop – 10.15 Zagorje '86 – 10.45 Otrok in igra – 11.05 Varstvo pri delu – 11.15 Novi Pacifik – 12.15 Mir in razorožitev – 12.45 Poročila – 15.15 Poročila – 15.20 Kralj Ojdi, angleški mladinski film – 16.55 Rokomet – 18.30 Knjiga – 18.45 Risanka – 19.00 V šesti prestavi – 19.30 Dnevnik – 19.45 Vreme – 19.50 Zrcalo tedna – 20.15 Čudak, francoski film – 22.05 Dnevnik – 22.20 Dunaj: „George Gershwin gala“, posnetek koncerta.

Nedelja, 16. 11.: 8.15 Poročila – 8.20 Risanke in biskviti – 9.15 Lutkovni živ žav – 9.20 Zgodbe modrega telefona – 9.45 Z muzejskim vlakom po „Turistični nagelji“ in „Bodečo Nežo“ – 10.15 Nezvestoba po slovaško – 11.25 PTUJ '86 – 12.00 Kmetijska oddaja – 13.00 Bohinjska Bistrica: Z muzejskim vlakom po „Turistični nagelji“ in „Bodečo Nežo“ – 13.20 Poročila – 15.15 Jack Rabbit, kanadski film – 15.45 Most na Soči: Z muzejskim vlakom po „Turistični nagelji“ in „Bodečo Nežo“ – 16.05 Poročila – 16.10 Drendaj, ameriški film – 17.50 Kanal: Z muzejskim vlakom po „Turistični nagelji“ in „Bodečo Nežo“ – 18.45 Risanka – 19.00 Potrošniška porota – 19.30 Dnevnik – 19.53 Vreme – 20.00 D. Jančar – A. Stojan: Primož Trubar –

UNESCO praznuje štiridesetletnico
svoje mnogostranske dejavnosti v korist človeštva in njegovega napredka

Organizacija OZN za izobraževanje, znanost in kulturo (UNESCO) praznuje 40-letnico svojega obstoja in delovanja. Od ustanovitve leta 1946 je ta organizacija gradila mostove sodelovanja med državami z različnimi zgodovinami, kulturami in ideologijami in tako prispevala h graditvi boljšega sveta.

Najpomembnejša naloga UNESCO je financirati projekte. Včasih samo pošlje strokovnjake v to ali ono državo, ki pomagajo na primer pri akciji učenja ljudi pisati in brati, pri ustanavljanju muzejev ali zagotavljanju pitne vode v sušnih predelih. Med drugim je UNESCO organiziral tudi akcijo neprecenljivega kulturnega in zgodovinskega pomena, kot je bilo reševanje starih egipčanskih svetišč pred gradnjo Asuanskega jezusa.

Zdaj uresničujejo 29 programov, katerih cilj je rešiti in ohraniti zgodovinske spomenike, med drugim tudi eno najstarejših mest v svetu, več kot 4000 let starega Moendjodaroja v Pakistanu. Seznan dejavnosti UNESCO na kulturnem področju je izjemno dolg. Omenimo naj samo, da so pod njegovim okriljem objavili Zgodovino znanstvenega in kulturnega razvoja človeštva in da pripravljajo Splošno zgodovino Afrike.

Dejavnost UNESCO je čedalje bolj usmerjena v znanost in širjenje znanstvenih spoznanj v prid vsega človeštva. Ustanovil je mednarodno oceanografsko komisijo, ki usklajuje mednarodne raziskave morij in dal pobudo za program „Človek in biosfera“, pri katerem sodeluje okrog 10.000 strokovnjakov iz 80 držav.

Dal je pobudo tudi za mednarodni program za usklajevanje dela okrog 4000 znanstvenikov iz kakih stotih držav, ki proučujejo zemeljsko skorjo; prav tako za mednarodni hidrološki program, katerega cilj je ohraniti čisto vodo v svetu in čim bolj racionalizirati njeno porabo. Za kako pomemben program gre, priča že podatek, da se bodo v naslednjih tridesetih letih potrebe po čisti vodi v svetu povečale za dvakrat.

Kar najširšega mednarodnega pomena sta tudi programa za proučevanje naravnih nesreč (npr. napovedovanje potresov) in za raziskave novih in obnovljenih energetskih virov. Nekatere dosežke že uvajajo v posameznih državah v razvoju.

UNESCO je prispeval tudi k ustanovitvi tako uglednih znanstvenih ustanov, kot so evropska organizacija za jedrske raziskave (CERN), evropski laboratorij za fiziko delcev in mednarodni center za teoretično fiziko v Trstu, če naj omenimo le nekatere. Na njegov predlog so ustanovili tudi mednarodno organizacijo za proučevanje možgan in celic.

Poleg takoj vidnih učinkov prizadevanja UNESCO na področju znanosti, kulture in izobraževanja, pa obstajajo tudi manj vidni, kot je mednarodna mreža, ki povezuje znanstvenike in kulturne delavce vsega sveta in ki je že sama po sebi spodbuda za hitrejši razvoj dejavnosti, s katero se ukvarja UNESCO. Zato ni nič čudno, da mu pravijo najbolj intelektualna organizacija v svetu.

Ta organizacija Združenih narodov deluje tudi na področju informacij in komunikacij. Tako je med drugim ustanovila medna-

rodni program za razvoj komunikacij (IPDC) s ciljem pomagati državam v razvoju, da bi razvile lastno komunikacijsko infrastrukturo; prispevala je k ustanavljanju tiskovnih agencij v vrsti držav v razvoju.

Ne nazadnje pa sodi v krog dejavnosti UNESCO tudi delo za varstvo človekovih pravic, ki sicer poteka dokaj tiho, kar vendar ne pomeni, da tudi brez učinka. Komite za konvencije in priporočila (CRE) obravnava dvakrat na leto na zaprtih sejah primere kršenja človekovih pravic na tistih področjih, ki spadajo v delokrog UNESCO – v izobraževalnem procesu, v znanosti, kulturi in informiranju.

Vsem kritikam navkljub je bilanca štiridesetih let UNESCO – čeprav malo komu v celoti znana – pozitivna, naj gre za znamenite programe varstva kulturne dediščine, ali manj spektakularne, toda zahtevne in dolgotrajne, skoraj brezkončne naloge, kot je velika akcija opismenjevanja. Že samo to bi bilo zadosti za opravičilo obstoja UNESCO, mednarodne organizacije, katere najlepše poslanstvo je vzpostavljati med različnimi kulturami dialog, ki se bogati iz medsebojnih razlik.

UNESCO in manjšine

Med načeli, ki jih zastopa UNESCO pri svojem delu, predvsem glede šolanja in izobraževanja, je tudi to, da je izobraževanje v materinščini pogoj polnega razvoja človekove osebnosti in najboljšo sredstvo za izobraževanje otrok.

Prav na podlagi tega načela posveča UNESCO veliko pažnjo in skrb tudi spoštovanju enakopravnosti narodnih in jezikovnih manjšin in njihovega jezika. Zato je na zasedanjih UNESCO vedno spet na dnevnem redu tudi manjšinska problematika in na teh zasedanjih temeljito obravnavajo ter odločno obsojajo primere diskriminacije.

Tudi o vprašanih koroških Slovencev in o uresničevanju oz. nespoštovanju njihovih pravic je bilo pred forumi UNESCO že večkrat govorjeno. Posebno obširno je bila ta mednarodna organizacija seznanjena z našo problematiko leta 1978, ko je imela svoje zasedanje na Dunaju.

Takrat so namreč predstavniki obeh osrednjih organizacij koroških Slovencev mednarodni forum več sto strokovnjakov in družbenopolitičnih delavcev iz vseh delov sveta obvestili o položaju slovenske narodne skupnosti na Koroškem. Pri tem so zlasti orisali nezadovoljiv položaj na šolskem področju ter opozorili, da koroški Slovenci še vedno ne uživajo splošnih človekovih pravic, ki so zajete v raznih mednarodnih deklaracijah, niti ni bila uresničena enakopravnost, ki nam je zajamčena v avstrijski državni pogodbi.

21.30 Športni pregled – 22.15 Portret: Avgust Černigoj – 22.30 Poročila.

Ponedeljek, 17. 11.: 9.00 Zrcalo tedna – 9.20 Integrali – 15.50 TV Mozaik – 17.25 Poročila – 17.30 Dežela cvetličnih lončkov – 17.45 Smogovci – 18.15 Videogodba – 18.45 Risanka – 19.00 Podravskega obzornika – 19.30 Dnevnik – 19.55 Vreme – 20.05 Zlati fantje – 20.55 Omizje – 22.55 Poročila.

Torek, 18. 11.: 9.00 Vesolje: Pekel in nebesa – 16.25 Mozaik – 17.25 Poročila – 17.30 Pedenj-

žep – 18.00 Miti in legende – 18.15 Pepelka na obisku, glasbeno-baletna oddaja – 18.45 Risanka – 19.00 Koroški obzornik – 19.30 Dnevnik – 19.55 Vreme – 20.05 Hajduški gaj – 21.25 Mednarodna obzorja: Leto šestinpetdeseto – 22.10 Dnevnik.

Sreda, 19. 11.: 9.00 T. Čufar: Polom, drama – 16.10 Mozaik – 17.15 Poročila – 17.20 Slovenske ljudske pravljice – 17.45 Zlata ribica – 18.15 Ladje na Jadranu – 18.45 Risanka – 19.00 Pomurski obzornik – 19.30 Dnevnik – 19.55 Vreme – 20.05 Film tedna: Jenkiji, angleški film

– 22.25 Spoznano, neznano, oddaja o znanosti – 23.05 Dnevnik.

Četrtek, 20. 11.: 9.00 Iz cikla jugoslovanskih filmov: Odpisani – 15.55 Teletekst – 16.10 Mozaik – 17.30 Poročila – 17.35 Zgodba o bratcu – 17.50 Želeli ste, pogledajte – 18.15 Mozaik kratkega filma – 18.45 Risanka – 19.00 Posavski obzornik – 19.30 Dnevnik – 19.55 Vreme – 20.05 Tednik – 21.05 Besediloslavni utrinki – 21.10 Kuharski nasveti – 21.20 Da bo tudi jutri življenje, dokumentarni film – 21.30 Igrani film – 23.00 Poročila – 23.05 Mir in razorožitev.

Informacija je več kot senzacija

Novega naročnika/novo naročnico pridobil(a):

(ime in priimek)

(naslov)

(pošta)

Drucksache
Tiskovina

P. n.

Slovenski
VESTNIK

Postfach/poštni predal 408
9021 Klagenfurt/Celovec

Slovenski
VESTNIK

Izdajatelj in založnik: Zveza Slovenskih organizacij na Koroškem, 9020 Celovec, Tarviser Straže 16.

Uredništvo in uprava: 9020 Celovec, Tarviser Straže 16
Telefon
(0 42 22) 51 43 00-30 (Rado Janežič)
31 (Lubo Urbajs)
32 (Andrej Kokot)
33 (Vinko Wieser)
Teleks 42 20 86 sndk a

Tisk: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec - Borovlje.

Zastopstvo za Jugoslavijo:
ADIT-DZS, Kardeljeva c. 8/II, p.p. 171
61000 Ljubljana.

Letna naročnina: 2500 dinarjev.

Izjavi po strankarskem vrhu

Grožnje KHD proti Dunaju, da se ne bo več pogajal, marveč ravnal, so hitro obrodile sadove. Strankarski vrh je pokazal, da je tradicija manjšini sovražnega trostrankarskega pakta držala to, kar je že obljubljala zedinjevalna predgra na deželni ravni: zahteve KHD, koroških brambovcv in Haiderjeve FP naj bi se uresničile po poti modela koroške pedagoške komisije.

Predstav in predlogov slovenskih organizacij, pedagoških strokovnjakov, zvezne komisije in univerz nočejo upoštevati. Tako dobiva koroški šolski aparthajd konkretne oblike. Izoliranje in ločevanje manjšine od večine kot „velika (dokončna) rešitev“ naj bi se sklenila v parlamentu.

Vsekakor brez parlamenta ne bo šlo, kajti koroški model s svojo specifično „koroško-nemško pravico staršev“ pomeni razdor pravne in socialne šolske ureditve.

Uresničevanje modela koroške pedagoške komisije je napad na evropske konvencije (pravica staršev ni proti skupnemu pouku in ni proti součenju slovenskega jezika), je preziranje mednarodnih dogovorov (npr. proti zapostavljanju manjšin po jezikovnih kriterijih) in je končno razveljavitev osnovnih ciljev učnega načrta za avstrijske ljudske šole (skupno življenje, skupno učenje v razredih, medsebojno spoštovanje in toleranca).

Komite za obrambo dvojezičnega šolstva

Rezultati dunajskega manjšinskega vrha za slovensko narodno manjšino ter za demokratične sile v deželi niso sprejemljivi. Tu nikakor ne gre za kakršenkoli kompromis, temveč edinole za kapitulacijo pred zahtevami KHD in FP. Rezultat je jasno usmerjanje na pot ločevanja otrok že od naslednjega šolskega leta naprej; na tem tudi napovedani skupni pouk pri telovadbi in risanju ničesar ne spremeni.

Če je zdaj očitno tudi minister Moritz akceptiral koroški ločitveni model, potem postaja očitno, da se pritiska na vse tiste sile v SPÖ, ki ne soglašajo z zahtevami KHD.

Koroški komunisti se solidarizirajo s koroškimi Slovenci, za katere je ohranitev dvojezičnega šolstva življenjsko vprašanje. Napoved, da se menijo „še enkrat“ pogovarjati z zastopniki koroških Slovencev, ni izraz demokratičnega nastoja, temveč goli cinizem, saj že hkrati poudarjajo, da dunajskega sporazuma ne bodo več spreminjali.

Wolfgang Bürger,
sekretar KPA za Koroško

Štirikrat na petem mestu

Pri deželnem prvenstvu UNION v namiznem tenisu so štirje igralci iz družine Oraževih iz Sel zasedli štirikrat po peto mesto posameznega tekmovanja. Kar je dosegel pri šolarjih Erich, je dosegel pri mladincih brat Ahim, Marti je postala peta pri igralcih 2. in 3. razreda, Mirko pa peti v skupini igralcev 1. razreda.

Rezultati slovenskih moštev

ZSM Škocjan - Grebinj 7:3. Točke za ZSM: Luschnik (3), Jernej (2), Sadnikar (1), Jernej/Luschnik (1).
Sele II - ATSV Wolfsberg 8:2. Točke za Sele: Fojkar (3), Marti Oraže (3), Uschnig (1), Fojkar/Marti Oraže.
Grebinj - NTK Celovec 6:4. Točke za NTK: Kupper (3), Kupper/Mohar (1).

Naslednje tekme:

Sele I - SCA Šentvid (pe, 19.30), Straßburg - Sele II (pe, 19), SSK Obir - ESV Šentvid (so, 19), TTC Gurnitz - SSK Obir (po, 19.30), Kelag - Sele I (če, 19).

Avstrijsko prvenstvo v boksu: Sodnik premagal Wieserja

Pretekli teden je boksal Franci Wieser v Salzburgu pri avstrijskem prvenstvu splošnega razreda v srednji kategoriji do 75 kilogramov in že kar v prvi tekmi podlegel poznejšemu prvaku te kategorije, Salzburžanu Wolfgangu Fuchsreiterju. Wieserjev nasprotnik je bil že trikrat državni prvak, tako da je tudi letos svoj naslov obranil.

Prvo rundo je dobil Franci Wieser zase, saj je večkrat z lepo tehniko zadel svojega nasprotnika. V drugi rundi je Fuchsreiter prevzel komando in enkrat Wieserja tudi hudo zadel. Sodnik je moral Wieserja naštet do osem, nato pa se je boj nadaljeval. V tretji rundi je Wieser prevzel vodstvo v točkovni tabeli, toda kar na vsem lepem je sodnik prekinil tekmo in proglasil Fuchsreiterja za zmagovalca. Ne le nerazumljiva odločitev sodnika kaže, da je imel Wieser smolo, temveč tudi dejstvo, da bi se bil res lahko uvrstil na samem vrhu prvenstva, saj je npr. viceprvaka Letitzkega že premagal.

To soboto bo Wieser boksal na južnem Tirolskem, 22. novembra pa v Kotmari vasi. Za 1987 pa si je zastavil cilj: obraniti hoče naslov prvaka pri juniorjih.

Biljard:

Prva zmaga za slovensko moštvo.

Drugi prvenstveni nastop 1. Slovenskega biljard kluba Celovec je bil že dosti uspešnejši od prvega, saj so slovenski biljardisti tokrat zmagali proti tretjemu moštvu Labota s 3:1 in tako izenačili tudi svojo bilanco na lestvici, saj je prvo tekmo zgubil s Sinčo vasjo z istim rezultatom.

Tekma v biljardskem prvenstvu se odigra v treh delih, vsak del pa se odloči na štirih mizah. Prvi in tretji del se igra s takomenovano „igro na osmico“ (8-er Ball), drugi pa z „igro na devetko“ (9-er Ball).

Slovensko moštvo, ki je tokrat igralo v nekoliko spremenjeni postavi, pa je v tekmi z Labotom pokazalo predvsem dobre živce,

tako da so zadnja dva dela zanesljivo zmagali (zmagovalci so izpostavljeni).

1. del: Aleksander in Georg Novak, Tone Blažs, Gusti Serajnik;

2. del: Gusti Serajnik, Vinko Kušej, Marjan Fera, Marko Krištof;

3. del: Marko Krištof, Aleksander Novak, Vinko Kušej, Gusti Serajnik.

Ta konec tedna Slovenski biljard klub nima prvenstvene tekme. Pridobil pa si je za prijateljsko igro prominentnega nasprotnika, namreč moštvo Meran iz Celovca. Tekma je danes zvečer ob 19.30 uri v Mladinskem domu.

ŠAH - ŠAH - ŠAH - ŠAH -

Preteklo soboto je tretja ekipa SŠZ, ki jo podpira Posojilnica Bilčovs, podlegla seniorom celovškega kluba ASK 1,5:3,5. Točko in pol za Bilčovs sta priborila Joško Boštjančič (zmaga na 5. deski) in Robert Hedenik (remi na 4. deski). Naslednji nasprotnik slovenskih šahistov v 3. razredu je Blatograd.

Šahovski prvenstveni tekmi:

SŠZ Cartrans I - WSG Wietersdorf II (v soboto, 15. novembra 1986 ob 15. uri pri Korenu), BSG Raiffeisen I - SŠZ Posojilnica Celovec II (v nedeljo, 16. novembra 1986 ob 9. uri v Celovcu).

Šahovska rubrika

(uraja Silvo Kovac, Idrija)

Rešitev šahovske naloge števil. 13

1. Tc4! Da bi črni aktiviral skakača žrtvuje trdnjavo. 2. dc4Se3+
3. Kh2 Na3. Kg1 takoj odloči 3...Tf1+ 4. Kh2 Dg3:+! 4. Kg3:Le5 mat, zmaga pa tudi 3... Dg3:+. 3... Dg3:+! Žrtev dame, ki odloči 4. Kg3:Le5 mat!

Slovenski atletski klub se je spet ujel:

Na tujem še naprej brez poraza!

Velik uspeh! Slovenski atletski klub je po jesenskem prvenstvu ostal na tujih igriščih kot edini klub v koroški deželni ligi brez poraza. Izkupiček SAK: 7 tekem, 4 zmage (3:1 v Mölltalu, 1:0 v Pliberku, Beljaku in Brežah), 3 remiji (1:1 v Mostiču, 0:0 v Brnci in 2:2 v Matreiu) in skupno 11 točk.

Breže - SAK 0:1 (0:0)
Breže, 500, P. Ruch.
Gol: Alojz Sadjak

Izhodišče za tekmo proti Brežam je bilo izredno zanimivo: domače moštvo iz Brež je zadnjih pet tekem kar vse po vrsti dobilo in vrhu tega so igralci Brež v teh tekmah dosegli kar 21 golov, medtem ko so jih dobili le štiri. Na drugi strani pa se je s SAKom pojavil v Brežah kar najboljši klub v gosteh. Trener SAK Lojze Jagodič je bil pred težkim spopadom zelo previden: „Breže so zame celo favorit za naslov prvaka, vrhu tega so trenutno v odlični formi. Ker SAK v Brežah še nikoli ni zmagal, bi bil z osvojitvijo ene točke več kot zadovoljen.“

Spopad sam se je začel mirno. Do 20. minute ni bilo nobene hektike in malo prej so domačini izpustili veliko priložnost. Najboljši strelec v koroški ligi, Krapinger, se je sam znašel pred vra-

“ Nekatera poročila o igri Slovenskega atletskega kluba proti Brežam v koroškem časopisju moram javno kritizirati. Pisali so, da je SAK igral samo razdiralno in pretirno in da je bil sodnik prelen in neobjektiven. Navijači SAK smo kritizirali tudi že tega ali onega sodnika. Toda z oceno sobotne tekme se nikakor ni mogoče strinjati. Celo od trenerja moštva iz Brež smo slišali, da je bil pač SAK boljši, vrhu tega pa sodnik v redu.

Ali nekateri res ne morejo prebaviti, da je SAK na tujih igriščih dosedaj še neporažen? “

Plajbržan

tarjem Dalanovičem, ki pa je obdržal živce in izkušeno ujel žogo. Nato sta obe ekipi zaigrali vedno ostreje in že se je sprostita nešportnost. Sodnik Ruch je imel

Stanje v koroški ligi

Na vrhu lestvice postaja vedno bolj napeto. Pet moštev ima še teoretično možnost, da osvoji naslov zimskega prvaka: WAC, Lienz, Trg, SAK in Irschen; zadnja dva pa imata precej slabše razmerje v golih. V prvem „vigrednem“ kolu so bili izidi sledeči:

Trg - Šmohor 2:0
Mostič - Brnca 2:2
Breže - SAK 0:1
Matrei - Lienz 2:2
Irschen - Mölltal 0:1
Beljak - Treibach 1:2
WAC - Pliberk 2:1

Po 14. kolu vodi spet WAC pred Lienzom in Trgom. Slovenski atletski klub je zamenjal pozicijo z Irschenom in je četrti. Pliberk je po treh zaporednih porazih zaostal za vrhom. Presenečenje kola je bila zmaga Mölltala v Irschenu. Zadnji trije so Matrei, Mostič in Brnca.

Vzhodna spodnja liga

Po srečnem remiju (0:0) v Dobrli vasi je Wolfsberg samo še dve točki pred presenetljivim novincem Wietersdorfom (4:2 v Weitenfeldu). Tretji je Šentandraž, četrti Borovlje. Nerazumljiv zlom je doživel že drugič zapored ASK Šmihel. Prejšnji teden 0:7 proti Wolfsbergu, zdaj pa doma 2:5 proti novincu Frantschachu. Sledi derbi proti Dobrli vasi na domačem igrišču. Šmihel je osmi, Dobrli vas deveta.

Prvi razred

Wölfnitz - Kotmara vas 1:2
Četrta sezonska zmaga Kotmirča-

mno delo, da je vsaj deloma pomiril obe strani.

Pripomniti je le treba, da sta ga pri tem poslu zelo nesporno in pomanjkljivo podpirala stranska sodnika, ki nista bila zrela za koroško ligo. Vsa krivda je tako padla na glavnega sodnika, ki je Breže lahko zapustil šele s policijsko zaščito.

V drugi polovici so bili domačini nekoliko boljši, toda obramba je stala zanesljivo. In to, čeprav je izpadel standardni libero Peter Stern zaradi poškodbe na kolenu. Pozneje se je še enkrat izkazal Ljubiša Dalanovič, ko je z neverjetnim refleksom obranil nevarni nasprotnikov prosti strel.

Do odločitve pa je prišlo na drugi strani: Marjan Velik je strelil žogo močno iz kota v sredino kazenskega prostora. Nasprotni branilec in vratar Brež sta se pri obrambi sama ovirala, žoga je priletela do Lojzeta Sadjaka, ki je neovirano in premišljeno zadel za glavo. 1:0 za SAK; kako navdušenje!

Domačini so bili potrti, slutili so, da je zdaj po njih. Samo pet minut je preostalo do konca igre, kar Brežanom seveda ni zadostovalo. SAK je odnesel tudi iz Brež obe točki. Kako dragocene so bile te točke, pove tudi dejstvo, da je bil izključen trener in igralec SAK Lojze Jagodič, Marjan Velik in Ivan Ramšak pa sta dobila vsak že četrti rumeni karton, tako da na zadnjem letošnjem srečanju proti Mostiču ne bosta smela igrati in bosta le gledalca, pravtako kakor še vedno poškodovani Peter Stern!

Postava SAK: Dalanovič; F. Sadjak, Stern, Čertov, L. Sadjak; Kreutz, Ramšak, Jagodič; Velik, Pihorner, Wölbl (Menjava: Lesjak, Kert, Hobel, Polanšek).

nov. Gerger in Moser sta bila strelca golov.

Bilčovs - Blatograd 0:0

Slaba tekma, katere višek sta bili izključitvi gostov Jaritza in Sauerbiera. Bilčovs vodi s tremi točkami prednosti.

Globasnica - Žrelec 0:1

Prvi poraz Globašanov pred lastno publiko in to prav proti predzadnjemu Žrelecu.

Pokrče - Železna Kapla 2:4

Osmo sezonska zmaga! Kapelčani vodijo pred zaključkom zimskega prvenstva prvič z dvema točkama prednosti. Kogelnik in Kuchar sta dala vsak po dva gola.

Žitara vas - Sele 4:0

Že drugič 0:4. Prvič proti Neca, tokrat proti Žitari vasi, ki je bila v vsakem oziru boljša. No, Selani so obdržali drugo mesto.

Šentpavel - Klopinj 0:1

Po slabem startu je Klopinj že tretji. Lalovič je poskrbel za „zlati“ gol. Sedaj čakajo na Fero in Travnika Selani.

Drugi razred

HSV Celovec - Galicija 0:2

Galicija nadaljuje zmagovito pot. Celovčani so bili zares slabši.

NOGOMETNI TERMINI

sobota, 15. 11.

Šmihel - Dobrli vas ob 14. uri
Sinča vas - Železna Kapla ob 14.45 uri

nedelja, 16. 11.

SAK - Mostič ob 14. uri
Pliberk - VSV ob 14. uri
Oberglan - Kotmara vas ob 14. uri
Bilčovs - Vetrinj ob 14. uri
Klopinj - Sele ob 14. uri
Žitara vas - Grebinj ob 14. uri
Globasnica - Reichenfels ob 14. uri

SLOVENSKI VESTNIK 40 LET

V okviru nagradnega tekmovanja v pridobivanju novih naročnikov naročam „Slovenski vestnik“ in prosim, da mi list pošiljate na naslednji naslov:

Ime in priimek _____

naslov _____

pošta _____

Obvezujem se, da bom naročnino redno plačeval(a) in prosim, da mi pošljete račun in položnico.

(kraj in datum)

(podpis)

Pridobivaj nove naročnike